

ПЛАСТОВИЙ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ШЛЯХ

Ч.2 (178) 2014

П Л А С Т О В И Й Ш Л Я Х

ч. 2 (178) 2014

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ

Юрій Леськів Чекаємо статей, світлин і порад 3

ОФІЦІЙНЕ

Звернення Головної Пластової Булави у справі Фонду підтримки
пластунів-військовиків 4

Звернення КПР України 5

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

Старий Вовк Пласт і сучасна реальність в Україні 6

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Марта Кузьмович Відвідини крайових таборів у Німеччині та в Україні 8

ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО

Христина Маців Моя участь у виборчому процесі у місті Миколаїв 14

ПЛАСТОВІ ЗУСТРІЧІ

Олександр Аргат: «Ми продукуємо амбітні патріотичні особистості,
які можуть прислужитися війську» 16

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

Дмитро Колесник «Новини Пласту» — для партнерів та друзів 19

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Марта Муляк, Оріся Марцюк Разом — назавжди! 20

Юлія Катинська, Юлія Сидір Про те, як «Десяте королівство»
подарувало запал до таборового літа 22

Олександр Воловенко Пластовий табір донеччан: повернення
є небезпечним 24

Вадим Овчаренко, Марина Шелудешева Станиця Слов'янськ.
Пластуни з зони АТО 26

Юрій Назарик Зелені Свята в Аргентині 29

Аня Олексин Крайовий табір учасників 2014 в Канаді «Куди ми ідемо?» 30

НАША ІСТОРІЯ

Леся Хичій Проект «Сто»: відкриття пропам'ятної таблиці
в Пластовому домі 34

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

Богдан Колос пл. сен. Роман Ващук, ЛЧ, — новий посол Канади в Києві 37

ПЛАСТОВІ ЗУСТРІЧІ

Про те, як вберегтися від раку шкіри, має знати кожен 38

НАША ІСТОРІЯ

«Жодне обличчя не було усміхненим!» 41

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

Галина Потюк Тричі по 30 42

Ліна Полихата Про ювілярку 43

Тетяна Козирева Голові Всеукраїнського товариства політичних в'язнів
і репресованих Петрові Франку — 80 років 44

Я ТАК ДУМАЮ

Анатолій Свідзинський Книжки, які мали на мене вплив 45

НАША ІСТОРІЯ

Ярослава Рубель Спадщина Анни Ярославни, королеви Франції 49

НА ВІЧНУ ВАТРУ

св. п. пл. сен. дов. Міляс Лебедович, ЛЧ 51

св. п. Мирослава Цибрівська, з дому Бачинська 51

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Юля Кокоячук Однострій-трансформер: компактний і різноманітний 52

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

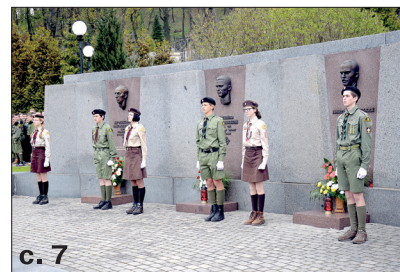
Музей-архів Пластового руху рекомендує 54

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

Андрій Сова Печатки пластових відділів у Калуші 55

ВІД РЕДАКЦІЇ

Шановні читачі журналу «Пластовий шлях»! 56

с. 7

с. 11

с. 20

с. 24

с. 26

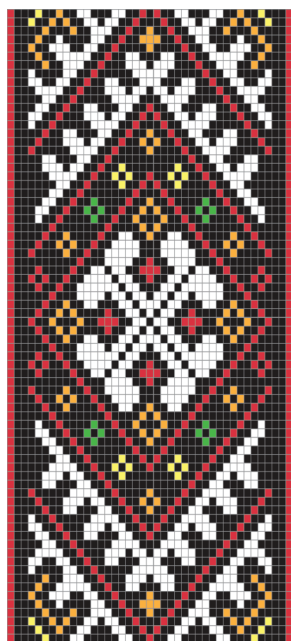
с. 34

с. 50

**100-ЛІТТЯ ВІД ПРОВЕДЕННЯ
ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ЗДВИГУ У ЛЬВОВІ
1914 — 2014**

ІСТОРІЯ ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ У ФОТОГРАФІЯХ

1912 – 2014

■ Верховний Отаман Северин Левицький (справа) обідає на водному таборі в Монастирку, 1928

■ ст. пл. Михайло Пежанський, ЛЧ, член Пласту від 1913 року. 6.10.1926

■ Перші гетьманські скоби: Андрій-Богдан Макарушка і Роман-Степан Зубик, члени 1 пластового полку ім. Петра Конашевича-Сагайдачного, Львів, 1921

■ Будова містка на Соколі, 5.07.1927

Дорогі Друзі!

Журнал «Пластовий шлях» продовжує публікувати давні пластові фотографії. Ця рубрика присвячена 100-літтю Пласту. Від 2008 року ми подаємо фотографії, інформація про які нам відома, з надією, що це збагатить наші знання з історії Пласту і заохотить молодь до її дослідження.

Будемо і надалі чекати на ваші листи. Інформацію просимо надсилати на адресу: В'ячеслав Стебницький, аб.скр. 65, Головна пошта, м. Львів, 79000 або на електронну пошту: vmsteb.plsh@gmail.com

Дякуємо усім, хто подав підписи до пластових фотографій, що були надруковані в попередніх числах журналу.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

Чекаємо статей, світлин і порад

Шановні читачі й читачки «Пластового шляху»!

Нещодавно у Ваших поштових скриньках з'явилося цьогорічне ч. 1 нашого пластового видання, і ось тепер пропонуємо увазі наступне — друге число. Праця над ним була нелегкою. Давалися і даються взнаки обставини, в яких опинилася наша держава. Війна на Сході України в той чи інший спосіб щоденно нагадує про себе. Однак редакційний колектив свідомий того, що нашим найпершим завданням є вчасна поява «ПШ». Отож тепер вже не понад піврічні затримки, а проміжок у три місяці відділяє від досягнення визначеної цілі.

У підготовці числа, яке тримаєте в руках, ми користувалися достатньою, а може й дещо більшою кількістю матеріалів, яких потребували для журналу. Але приводу для оптимізму, на жаль, небагато. Частина статей ми змушені були відкласти як такі, що потребують доопрацювання. Публікації на ту чи іншу тему, які зацікавили б нашу читацьку аудиторію, отримували після неодноразових періодичних нагадувань. Так і не змогли більш повно поінформувати пластове товариство про деякі події з життя нашої організації, які відбулися в різних краях. Розуміємо: комусь завадила взятися за перо Революція гідності, відтак участь у бойових діях на Луганщині та Донеччині, волонтерська діяльність для потреб АТО; комусь бракує часу через зайнятість на праці чи в навчанні, хтось потребує кращого творчого чи емоційного налаштування, для когось, на жаль, на перешкоді стоїть мовний бар'єр (і це теж наші реалії)... В сукупності перелічені причини відображаються на змісті і якості текстів чисел «Шляху». Але ж ми хочемо бачити наше видання на час, цікавим, повноцінно наповненим, якісно проілюстрованим. Тож разом, незалежно від станиці чи краю, берімося до праці. Чому не написати про подію, яка розповість пластовому загалу про вашу діяльність? Чому б не надіслати спомин пластунів довоєнного чи повоєнного періоду? Чому б не передати редакції рідкісні світлини з нашої історії або ж якісні фото з теперішніх акцій, мандрівок, таборів? Невже справа створення цікавого журналу — це лише клопіт членів редакції?! Пригадую собі працю над «Альманахом 100-ліття Пласту». Якби всі тексти писала виключно редакційна комісія, ми б так і не отримали видання, яке розповідає про нашу історію, ілюструє її та передає основне — дух Пласту. Лише значна кількість статей, автори яких — пластуни різного періоду, доповнена величезною збіркою світлин, надісланих з понад десятка країн, запевнили виконання поставленого перед редакційною комісією завдання. Так є і з «Пластовим шляхом» — періодичним літописом нашої організації. Якщо сумлінно і з ентузіазмом поставимося до спільної справи створення цікавого журналу — результат не забариться: не лише щокварталу у цікавій формі достатньо повно довідуватимемося про пластове життя-буття по краях, а й володітимемо достойним та авторитетним джерелом з історії Пласту.

Тому звертаюся і до наших постійних, а передовсім до потенційних авторів: розповідайте про пластування у вашому краї, про події з життя округи чи станиці, активно діліться думками про те, як вдосконалювати «ПШ», що є добре, а що слід виправити чи покращити.

Коротко про часові рамки, які охоплено в статтях. Редакційна праця в напрямку пошуку та опрацювання матеріалів над числами 1 і 2 тривала майже одночасно. Тому події, описані в деяких публікаціях ч. 1, вийшли за рамки першого кварталу 2014 року. Так є і з числом 2: долаючи перепону спізненості, намагаємося, наскільки це можливо, не втрачати на оперативності. Цього року, на жаль, так буде у кожному з чисел.

Насамкінець не можу не поділитися думками про ще одну нагальну потребу. На редакційному столі зазвичай маємо трохи статей, які інформують про різні події. Цим «Пластовий шлях» сповняє першу зі своїх функцій — журналу інформації. Але щоби сповнити другу — журналу пластової думки — потребуємо більше публіцистики, дискусійних матеріалів, статей-роздумів. Ті складні обставини, в яких перебуває Україна, завдання Пласту на Батьківщині та у країнах діаспори в теперішню пору наштовхують на різноманітні думки. Поділімось ними на сторінках журналу. Пласт завжди різнився тим, що організація мала значний творчий та інтелектуальний потенціал. Отож, шановні автори ще не написаних статей, запрошуємо до співпраці. Це, особливо тепер, зробить велику послугу членам нашої організації, відтак українському суспільству на рідних теренах та нашій спільноті за кордоном. Адже кожна позитивна і слушна думка чи корисна ідея, опублікована на сторінках видання, має здатність матеріалізуватися, вилитися у практичну дію одиниць або ж менших чи більших спільнот.

Тому редакційний заклик з минулого числа «Тільки спільними зусиллями створимо цікаве видання!» є і залишиться актуальним.

конференція українських пластових організацій

Австралія – Аргентина – Великобританія – ЗСА – Канада – Німеччина – Польща – Україна

Дорогі подруги і друзі!

Сьогодні Україна переживає важкі часи. Як і багато років тому, коли зароджувався Пласт, ми боремося за незалежність і добробут України. Зараз в Україні знову війна.

Пластуни, як і тоді, не залишаються осторонь і активно допомагають, наближаючи спільну перемогу. Частина працює волонтерами, допомагає нашим військовим, частина — в інформаційному напрямку та медичному забезпеченні. Проте є багато пластунів, які зі зброєю в руках зараз захищають нашу Батьківщину. Вони потребують нашої допомоги. Їх вже близько півсотні, частина серйозно поранених. Всі вони позалишали роботу та родини. Нам усім потрібно спільно молитися за те, щоб вони повернулися живими після війни. Для їхньої реабілітації та адаптації необхідні ресурси.

Ми звертаємося до всіх пластунів з проханням допомогти їм матеріально. Ми організуємо постійний фонд підтримки, адаптації та реабілітації пластунів-військовиків в Україні. Стосовно датків просимо контактувати за адресою: skarbnyk.hpb@gmail.com або зі скарбником ГПБ безпосередньо. Пластовий збір призначений Пласту в Україні для забезпечення програми підтримки, адаптації та реабілітації пластунів-військовиків, які воюють в ході АТО на східних теренах України.

Чеки для датків на допомогу для пластунів-військовиків виписувати на:

**Plast Conference, Inc.
941 N. Western Avenue
Chicago, Ill 60622**

В Україні кошти просимо перераховувати на:

**Молодіжна організація «Пласт — Національна Скаутська Організація України»
р/р 26007433861 в АТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805, ЄДРПОУ 14360127
призначення платежу: Благодійна допомога на програму підтримки АТО**

Ми пишаємося нашими пластунами-військовиками і щиро підтримуємо їх, бо вони зі зброєю в руках боронять нашу рідну землю. Пластове виховання допомагає якнайкраще виконувати взяті на себе обов'язки. Вони не ламають своїх Присяг бути вірними Богові і Україні, помагати іншим і жити за Пластовим Законом.

Нехай Бог Вас всіх має у своїй опіці. Ми з Вами!

Сильно! Красно! Обережно! Бистро!

За Головну Пластову Булаву

пл. сен. Марта Кузьмович, голова ГПБ

ст. пл. скоб Назар Зелінка, генеральний секретар ГПБ

ПЛАСТОВИЙ ЗБІР

фонд підтримки пластунів-військовиків

Дорогі подруги і друзі!

Сьогодні Україна потребує єднання усіх сил, усіх поколінь для спільної перемоги у боротьбі за краще майбутнє нації, за єдність та цілісність країни. На нашій землі триває антитерористична операція, а по суті — війна за вільне майбутнє, європейський вибір, соборність українських земель.

Кілька десятків пластунів стали в лави добровольчих батальйонів та інших військових підрозділів, ще кілька десятків організовують роботу сотень волонтерів. Знаємо про поранених старшого пластуна Тараса Ковалика і пластуна сеньйора Петра Шкутяка з «Ай-дару»; мужність і журналістське завзяття старшої пластунки Насті Станко; сотні пошитих розгрузок волонтерською групою гетьманської вірлиці Ані Скоропад; сотні тисяч гривень, зібраних волонтерською групою «Скаут», в яку входять пластуни різних поколінь під керівництвом старшого пластуна скоба Віктора Гурняка.

Але наша організація — це більше 5000 свідомих, відповідальних та повновартісних добрих громадян, провідників суспільства. Кожен з нас, від новака до сеньйора і від приятеля Пласту до почесного члена, може організувати своє середовище для допомоги тим, хто воює на передовій чи ще проходить вишкіл, пораненим, сім'ям загиблих героїв.

Тому Крайова Пластова Рада оголошує мобілізацію пластунів і приятелів Пласту на допомогу українському війську. Мобілізацію всіх станиць і округ, куренів УПУ, УСП і УПС, проводів таборів і заходів, а навіть новацьких гнізд (дитячі малюнки та листи на передовій потрібні не менше, як матеріальне забезпечення).

Головні напрямки пластової кампанії допомоги війську:

- опіка над дітьми вояків, які поранені або загинули;
- допомога у реабілітації поранених та постраждалих вояків;
- створення волонтерських груп або розгортання існуючих;
- збір коштів та передача волонтерським групам для придбання необхідного;
- організація виготовлення потрібних речей (розгрузки, наплічники тощо);
- перевезення в зону АТО вантажів.

Для кращої координації цієї кампанії усі ініціативи (включно з приватними) варто зголошувати у довільній формі в КПС, яка вже веде відповідний реєстр пластової активності, — на адресу kps@plast.org.ua.

Наша успішна спільна дія, а не слова — найкращий приклад вірності Богові та Україні. Хто, як не пластуни, в перших лавах, може суттєво допомогти тим, хто зараз найбільше потребує нашої допомоги? Ось він, найвищий іспит наших пластових характерів!

Сильно! Красно! Обережно! Бистро!

Крайова Пластова Рада України

Старий Вовк**Пласт і сучасна реальність в Україні*****Дорогі друзі і подруги!***

У числі 1 «Пластового шляху» за 2014 рік ми подали думки про завдання Пластової організації в Україні та в діаспорі в теперішню пору — в час війни і в час смертельної небезпеки для нашої держави. Чи маємо ми включитися в цю боротьбу, чи обмежуватись нашим головним завданням — вихованням дітей і молоді на добрих і корисних громадян нашої країни? Чи ми (індивідуально і колективно як організація) маємо активно включатись в боротьбу за існування нашої країни — України і виховувати дітей на майбутніх воїнів-бійців, які мають стояти в обороні своєї землі?

Певною мірою це вирішила за нас доля: згідно з вістками з України, на сьогоднішній день шістдесят два молоді пластуни є на фронті, переважно як добровольці в різних відділах українського війська. Двоє пластунів загинули за волю України, ще дев'ятеро було поранено. Багато пластунів було виселено з їхніх домів чи навіть з їхньої рідної землі через воєнні дії та через ворожу окупацію Криму і частини Донбасу.

Ми всі це знаємо і сприймаємо як частину нашої реальності, нашого сучасного життя. Ось читаю в звіті з діяльності мого пластового куреня в Україні: на останніх сходинках нашої стежі було прийнято кандидатом (пробним членом першої ранги) пластуна, який вже встиг як доброволець взяти участь у бойових діях на Донбасі. Ще один побратим по куреню перебуває на військовій службі за контрактом і, будучи сержантом Української армії, теж став учасником війни на Сході. Багато на сьогодні їх — молодих і середнього віку добровольців, контрактників, військовослужбовців різних родів військ, членів Пласту або тих, що юнакували в УПУ, а тепер сповняють свою Присягу вірності Богові та Україні на сході нашої Батьківщини.

В попередній статті ми пригадали собі, як то — в запалі радості з приводу проголошення Незалежності — ми вважали, що вже не потрібно буде звертати увагу на «мілітарне виховання» в Пласті, себто на вишкіл молоді на потенційних воїнів-борців, оборонців свободи свого народу. Це було дуже наївне переконання. Світ не є і в близькому майбутньому, напевно, не буде «доброзичливим» до нашого народу і до його змагання до волі й добробуту.

Це, здається, є аксіомою всього життя: якщо ти сам себе не оборониш, то ніхто тебе не врятує. Якщо ми хочемо виховати нові молоді покоління для своєї країни і для свого народу, то обов'язково мусимо в першу чергу виховати тих, що зможуть збройно і свідомо заступитись за нашу землю, за

народ і його культуру. Це під теперішню пору і надовгий час в майбутньому мусить бути поміж найважливішими завданнями нашої організації.

Українці здавна знані як добрі воїни, тож нам відносно легко організувати і провадити в Пласті сильну й успішну програму військового вишколу. Прецінь же Пласт зумів дати стільки воїнів українським військовим формаціям: УСС, Галицькій армії, УПА, Дивізії «Галичина» та іншим військовим з'єднанням за останні сто років. Але Пласт випустив у світ набагато менше цивільних провідників, які б могли успішно вести Україну в часі миру і розвивати її силу і добробут у світі. Тож нам треба виховувати не лише бійців-воїнів, а й провідників в усіх ділянках цивільного життя. Великою мірою ми в Пласті це робимо: вчимо вже від часу пластового рою чи гуртка книговедення різного роду, даємо досить сильний вишкіл в провідництві через пластові діловодства, виховуємо добрих скарбників і таборових інтендантів, даючи їм вишкіл у фінансовому менеджменті і засадах економіки, тощо. Ці всі ділянки можна і треба посилити через додаткові програми, щоб дати підстави нашим вихованцям вести різні інституції у вільній Україні.

Але не у цих ділянках захована головна слабкість українського народу. Нам треба не тільки розвивати компетентність у цих всіх ділянках, потрібно виховувати і закріплювати в душах наших вихованців набагато важливіші риси: чесність, патріотизм, єдність, відданість спільній справі (праця не для себе, а для народу), які б викоринили з нашого суспільства корупцію, партійництво, особисті незгоди, егоїзм — те, що так ослаблює нашу державу.

Бо ж прецінь нам не вистачало мати кваліфікованих, компетентних урядовців і державних провідників, коли поміж ними була так поширена корупція, партійництво, егоїзм і брак любови й лояльності до своєї держави. Що варте саме знання різних державних обов'язків, коли багато провідників брало хабарі, крало людське майно, зраджувало свою країну? Чому Україна мала такі слабкі Збройні Сили, якщо тепер протягом кількох місяців виявилось, що можна зорганізувати потужне вояцтво з аматорів-патріотів і молоденьких, але завзятих гвардійців? Чому в проводі наших силових організацій були так часто росіяни й інші чужинці, що зовсім не дбали про безпеку України, а служили ворожим нам інтересам? І тепер ми ще існуємо лиш завдяки патріотам-волонтерам, які так хоробро захищають наш край від ворогів...

Чому в нас не було добре вишколених, боєздатних Збройних Сил, чому в наших вояків не було сучасної зброї? Чому треба було аж аматорів, щоб зі-

брати відповідні патріотичні сили, які б змогли стати в обороні нашої країни? Чому в нас так багато зрадників, а так важко знайти справжніх українських патріотів між силовиками і професійними воїнами та їхніми провідниками і державними урядовцями?

І ще одне «чому» — чому так часто наші політики — в першу чергу лояльні партійці, а не патріоти України? Чому їхнім моттом так часто є «партія понад усе», а не «рідний край понад усе»?

І тут ми приходимо до самої суті справи, до суті проблем української держави. Тут ми маємо відповідь на головне питання: в який спосіб і на якого типу людину виховувати пластуна? Відповідь зрозуміла: ми маємо виховувати наших дітей і молодь в першу чергу на чесних людей і на щирих українських патріотів, не на партійців, а на людей, повних любови і вірності рідній країні та народові. Якщо нам вдасться виховати тисячі осіб з цими головними рисами характеру, то ми зможемо насправді допомогти Україні, а може, й врятувати нашу незалежну державу від хижих «сусідів», які їй тепер і завжди загрожують.

Якщо нам це вдасться, то все інше прийде вже відносно легко. Бо ми знаємо, як підготувати наших вихованців на добрих воїнів, на компетентних провідників, на добрих фахівців в різних ділянках життя, на вартісних громадян... Адже наша дотеперішня пластова програма дії має вже різні засоби, щоб працювати в усіх цих напрямках. Очевидно, можна й ці всі напрямки розробляти і поліпшувати, робити

більш успішними. Але щоб ми виховали насправді «корисних і творчих» громадян для нашої країни, щоб вона могла мати свою власну і незалежну державу, нам треба в першу чергу виховувати молодих людей, які були б морально чесні, характерні і вірні своїй країні. Людей, які б любили свій народ і свою прабатьківську землю. Людей, які б не ставили свою партію чи групу (пластовий курінь чи станицю) на перше місце, а були понад усе вірними синами і дочками свого народу. І які б ставили єдність і злагоду у своєму народі понад будь-які групові та особисті інтереси.

Очевидно, Пласт від початку свого існування старався виховати таких людей — в цьому нічого нового. Але якщо ми маємо працювати над осучасненням пластової виховної програми, то треба завжди пам'ятати, що саме ці риси (чесність, вірність Україні, відданість своєму народові, єдність), які ми виховуємо в серцях наших дітей і молоді, є і завжди мусять залишатися першими і найважливішими. Без них ми не зможемо виконати наших головних завдань — виховати добрих і корисних українців чи то на рідній землі, чи на поселеннях по всьому світі.

В наступній частині цієї статті хочемо зупинитись докладніше над тим, що саме ми можемо змінити чи поширити в пластовій програмі, щоб якнайширше і якнайглибше розвинути ці головні риси характеру, які ми мусимо прищепити нашим вихованцям. Це ж є головна наша мета.

Почесна варта станиці Львів на Личаківському цвинтарі під час святкування Дня Пластової Присяги, 2014

Фото Ю. Гладкого

пл. сен. Марта Кузьмович, Гр

Відвідини крайових таборів у Німеччині та в Україні

Від 9 до 26 серпня 2014 року Божого відбувався візит голови ГПБ пл. сен. Марти Кузьмович, Гр, в Німеччину та в Україну, де вона відвідала крайові табори.

Протягом трьох днів, від 9 до 11 серпня, подруга Марта відвідувала табір у Німеччині на території мальовничого заповідника Гохлянд біля селища Кенігсдорф у Баварії. Супроводжувала подругу Марту голова КПС Німеччини пл. сен. Оксана Микитчак, ПС. На табір гості потрапили саме в час відвідин учасників батьками, тому була можливість поспілкуватися також і з ними, а не лише з виховниками і дітьми. На таборі діяла програма «Україна поруч», до якої всі ставляться дуже позитивно. Таборували на Гохлянді діти з Німеччини, України, Великої Британії та Бельгії. Були також виховники з Канади та України. Діти зробили для батьків надзвичайно цікаві презентації, загалом програма була дуже насичена і різноманітна. Тут була також єдина можливість поспілкуватися з колишніми провідниками Пласту в Німеччині. Батьки дуже хвалили програму табору, що дає дітям нагоду зустрічатися з пластунами не лише з Німеччини, а й з України.

Від 12 до 21 серпня подруга Марта мандрувала крайовими таборами України. В Україні голову ГПБ супроводжував генеральний секретар ГПБ ст. пл. скоб Назар Зелінка, ОЗО.

Окрім відвідин таборів в ході візиту відбулася зустріч з віце-прем'єр-міністром України пл. сен. Олександром Сичем в Кабінеті міністрів України. В зустрічі також взяли участь генеральний секретар ГПБ ст. пл. скоб Назар Зелінка, ОЗО, голова КПр України пл. сен. Ярослав Юрчишин, ОЗО, та голова КПС України ст. пл. скоб Дмитро Колесник, СМ. Під час зустрічі голова ГПБ особисто привітала друга Олександра з нагоди призначення на високий державний пост. Обговорили можливість участі пластунів у національно-патріотичному вихованні української молоді, долучення до цього пластунів за кордоном, допо-

ст. пл. скоб Дмитро Колесник, пл. сен. Олександр Сич, пл. сен. Марта Кузьмович, ст. пл. скоб Назар Зелінка під час розмови в Кабінеті міністрів

■ Спільна зустріч на таборі в Німеччині: новацтво, юнацтво, виховники, батьки

■ Наталія Медвідь, Леся Оrobeць, Марта Кузьмович, Назар Зелінка, Олена Галушка

могу державі у міжнародних молодіжних проєктах та цьогорічне відзначення 25-ліття відновлення Пласту в Україні.

В Києві також відбулася зустріч з народним депутатом України Лесею Оrobeць за участі депутата Київської обл. ради ст. пл. вірл. Оленки Галушки, ЧХ, та ст. пл. вірл. Наталі Медвідь, ОД. На зустрічі обговорили необхідність пошуку домівки для станиці Київ, адже членство в станиці постійно зростає, а постійного місця для збірок немає. Леся Оrobeць пообіцяла допомогти з пошуком приміщення.

Під час відвідин табору «Життя в Пласті» відбулася зустріч з першим заступником голови Івано-Франківської ОДА Володимиром Семком. Було обговорено сучасний стан і потреби табору-музею «Сокиль» та перспективи його розвитку. Важливим фактором є складний доїзд до Сокола через незадовільний стан дороги.

На кожному з таборів відбувалося спілкування з проводом та виховниками, ознайомлення з місцем таборування, елементами програми та особливостями таборових споруд. Обов'язковим елементом було спілкування з учасниками у форматі діалогу.

Голова ГПБ залишила свої враження від кожної зустрічі.

ст. пл. скоб Назар Зелінка, ОЗО

Ціль мого приїзду — познайомитися з таборами, які є по світі, з виховниками та дітьми. Щоб розвивати програму «Україна поруч», ми маємо самі побачити, які є табори, і вже тоді рекламувати іншим. Я зібрала дуже багато матеріалів і матиму що представити в різних краях. Вважаю, що мандрівка вийшла дуже корисною. Вона дала мені нагоду поспілкуватися і познайомитися з виховниками та дітьми. Вони мали змогу поставити питання та зрозуміти, що ГПБ — то не якийсь віртуальний далекий орган, а дуже близький і відкритий для кожного пластуна. Для мене є дуже важливо, щоб був діалог. Ми хотіли простягнути руки і відкрити серця до дітей.

Крайовий виховно-вишкільний табір «Легіон» (комендант ст. пл. Олег Кемінь, ОЗО)

Табір розташований поблизу Львова, в с. Зашків. Сама територія і розміщення є унікальними для цього табору, сприяє проведенню різноманітних занять та спорудженню фортифікаційних таборових споруд.

■ Навчальне тактичне поле на «Легіоні»

■ Марта Кузьмович звертається до учасників «Легіону»

Територія захищена від огляду. Особливо мене вразила надзвичайна дисципліна табору. Учасники ночують у великому військовому шатрі, мають багато простору. З нами табір відвідував ст. пл. Тарас Ковалик, ОЗО, який був поранений в ході АТО під Луганськом. Його присутність мала великий вплив на учасників. Я привітала учасників, пояснила мету поїздки і відвідин членами ГПБ, проте не було змоги поспілкуватися в форматі діалогу, але я думаю, що важливіше для них було поспілкуватися з другом Тарасом. Мене часто запитували, чи потрібен табір «Легіон» Пласту, на що я відповідала, що якщо говорити про діаспору, то ні,

адже в тих країнах є зовсім інша ситуація, але якщо говорити про Україну, то, звичайно, цей табір дуже потрібен і є дуже доречним, особливо в сучасних умовах.

Ватра на «Житті в Пласті»

Міжкрайовий вишкільний табір «Життя в Пласті» (комендант ст. пл. Олеся Мороз, Гр)

Табір відбувався на Соколі. Я отримала дуже хороше враження. На ньому були старші пластуни з різних куточків України. Багато було зі сходу, зокрема з Харкова, Слов'янська та Краматорська, які знайомилися з програмою Пласту. Програма табору є унікальною для пластунів, які приходять в Пласт у старшому віці. За час табору вони імітовано відбудовують юнацьку пластову програму, таким чином вчаться працювати з юнацтвом. В результаті вони проходять КВДЧ та КВВ УПЮ. Комендант табору ст. пл. Олеся Мороз, Гр, є надзвичайно кваліфікованою, вміло проводила програму та задавала дуже позитивний

тон. Табір відвідувало багато інструкторів, які перебували декілька днів, таким чином учасники могли бачити різноманіття. «Життя в Пласті» відбувається з рамена ГПБ. Раніше були сумніви, чи це потрібно, проте після відвідин ці сумніви відпали. Табір є дуже потрібний.

Крайовий мандрівний вишкільний табір «Говерля» (комендант ст. пл. Семен Генник, ОЗО)

Ми відвідали «Говерлю» під час останнього дня семінару попередньої туристичної підготовки в с. Гута. Цього року табір відбувається вдесяте. На наступний день табір вирушав на маршрут. Дуже багато учасників — 105 дітей. Зі всіма учасниками я мала нагоду поспілкуватися перед лавою, пояснити, чому ми приїхали. Пізніше я мала нагоду говорити з сотниками, які ставили багато різних запитань. В часі нашого перебування відбувався дуже цікавий змаг, діти активно брали в ньому участь. Виховники мені розповідали, що в переддень була грандіозна ватра. Дуже шкода, що нам не випало на ній бути. Під час обіду виховники мали обговорення маршруту, повиймали всі свої мапи. Я була дуже приємно вражена тим, як вони обговорювали, підказували одне одному, якою дорогою краще вести свої сотні.

Сотники «Говерлі»

Крайовий вишкільний табір (комендант ст. пл. скоб Сашко Свистун, ЛЧ)

КВТ з нами відвідував не лише генеральний секретар, а й діловод видань та інформації ГПБ пл. сен. Сергій Юзик, СМ, та міжнародний секретар ст. пл. Наталя Медвідь, ОД. На таборі в провіді був діловод розвитку Пласту в світі ст. пл. Андрій Ребрик, ЦМ. В тому часі ми мали нагоду обговорити програму «Україна поруч». КВТ був розташований в урочищі Гнилий потік поблизу Славська. На

цьому таборі я вперше змогла добре поспілкуватися з усіма учасниками. Рівень питань був надзвичайно високий. Запитували про різницю між юнацтвом в діаспорі та в Україні. Зачепили важливість того, щоб діти з діаспори відвідували табори в Україні. Обговорили зміни в програмі «Україна поруч» та вибори Начального Пластуна, які відбудуться наступного літа. Запитували, як можна зголоситися на табори в діаспорі та яка там співпраця між пластунами та місцевими скавтами. Останні два дні на таборі лив дощ, на терені було багато болота, але це не робило змін в програмі. В часі табору учасники відбували програму КВДЧ. Таборовики отримали завдання прочитати «Велику Гру», тому багато розпитували про Начального Пластуна Юрія Старосольського, якого я дуже добре знала.

Фото С. Юзика

■ Під час зустрічі з проводом та учасниками КВТ

Крайовий екологічно-вишкільний табір «Вовча школа» (комендант ст. пл. скоб Павло Лабінський, СМ)

Табір розташований поблизу скель фортеці Тустань біля струмка, який розділяє місце таборування та місце проведення ватри. В попередні дні там також падав сильний дощ. Розташування дуже гарне. Ми мали нагоду взяти участь у ватрі, програма якої була дуже цікава, було багато конкурсів. В діаспорі дуже звертають увагу, коли юнацтво використовує різні американські фільми чи шоу у своїх точках, але це саме я бачила в Україні. Для прикладу, на тій ватрі відбувся «Оскар» і екранізація різних фільмів, що показує, що юнацтво в різних краях є таке ж і зовнішнє оточення має на нього великий вплив. Було дуже гарне світлове шоу. Табір є екологічно-вишкільним. На таборі були організовані повноцінні теплі душі та електрозабезпечення від сонячної батареї. В часі нашого перебування в.о. бунчужного був головний булавний УПЮ ст. пл. скоб Іван Спринь, СМ. В неділю ми брали участь в Службі Божій (деякі виховники співали в хорі) та

Фото П. Лабінського

■ Учасники «Вовчої школи» біля скель в Тустані

Розмова з учасниками спортивно-вишкільного табору «Калиновий оберіг 2014»

екскурсії в музей-фортецю «Тустань». Екскурсивод мав дуже гарний підхід до дітей і цікаво розповідав. Від спілкування з учасниками отримала гарні враження. Була також нагода поспілкуватися з виховниками на вечірній нараді.

Крайовий спортивно-вишкільний табір «Калиновий оберіг 2014» (комендант ст. пл. Сергій Сабо, ЧК)

На СВТ ми потрапили на дуже цікавий день. Це був обрядовий день, під час якого відбувалися різні козацькі ігри. Всі були у вишиванках, виконували різні завдання і збирали таборові гроші — «грицики», за які можна було купити різні речі, а також відкупитися від вставання, руханки чи інших занять. Терен табору був надзвичайно чистим, все було як «на струнко», все в якнайкращому порядку. Я також мала змогу гарно поспілкуватися з дітьми і отримати багато різних цікавих запитань. Діти запитували про те, де і як я юнакувала, чи курені мають ті самі числа і патронів, що й в Україні.

Крайовий кінно-спортивний вишкільний табір «Герць» (комендант ст. пл. Богдан Пацкань, ОЗО)

Табір відбувався на околицях Кам'янця-Подільського. На одній галявині паслися коні, а на іншій був розташований табір. Під час наших відвідин діти були поділені на групи, одна з яких мала заняття зі «Спасу» (козацької боротьби). Було цікаво за тим спостерігати. Інші діти складали різні вмілості. На мою думку, цей табір має свою ціль в Пласті. Багато дітей люблять заняття з кіннями; якщо це вміло переплести з пластовою програмою, це дасть свій ефект. Діти багато навчилися за час табору. Також мала змогу гарно поспілкуватися з дітьми.

Табір «Герць» на тренуванні

Крайовий мандрівний велосипедний вишкільний табір «Ревор» (комендант ст. пл. Юля Водяна)

«Ревор» ми зустріли на відпочинку поблизу Скали-Подільської, біля пам'ятного знака Романові Шухевичу біля с. Гуків на Хмельниччині. Треба пам'ятати, що цей табір має зовсім інший характер, ніж інші. Діти протягом дня є постійно в фізичному русі на велосипедах. І коли є вільний час перед вечерею, вони просто відпочивають. Є потреба відпочити і набратися сил для наступного дня. Табір справив на мене дуже гарне враження. То була мала група юнацтва, але це виправдано специфікою табору. Попри те, що мали велике фізичне навантаження, атмосфера в таборі була дуже хороша і весела.

Я залишаю Німеччину та Україну з дуже хорошими враженнями. Приємно вразила також ініціатива пластунів щодо допомоги воїнам, які воюють в АТО. На кожному таборі пластуни в'язали синьо-жовті браслети, а всі виручені від їх продажу кошти передавали на допомогу воїнам. Звичайно, на кожному таборі можна було зробити щось краще, і ми повинні пам'ятати, що маємо після табору робити аналіз і висновки, виправляти, де потрібно. Але я побачила, що всі діти були дуже задоволені, всі були зацікавлені, активно брали участь у точках програми і всі були усміхнені, що є найважливішим. Наші розмови зміцнили бажання працювати далі, розвивати спільні проекти, підтримувати особисті зв'язки та поширювати програму «Україна поруч». Пластуни з Німеччини й України мали нагоду краще пізнати членів ГПБ, а ми їх.

Щиро дякую Назарові Зелінці за все, а особливо за те, що віддав мені час і возив на всі табори, за співпрацю і підтримку в мандрівці. Дякую учасникам таборів за те, що так гарно з нами провели час, не боялися ставити нам цікаві питання і висловлювати побажання. Ви просто чудові! Але ми всі маємо подякувати виховникам, що у свій вільний час проводять табори і роблять це з великими успіхами. Подяка виховникам всіх станиць, що ведуть річну працю з юнацтвом і готують дітей до літніх таборів.

Я бажаю всім приємного пластування, адже для дітей цей юнацький вік є чарівним, і він має бути наповнений приємними споминами, які залишаться в пам'яті на все життя. Також бажаю всім виховникам світу, щоб вони докладали якнайбільше зусиль для реалізації пластової програми, бо їхня праця є прикладом для дітей. Тримайте контакт з нами.

Велосипеди — вірні друзі учасників «Ревору»

Учасники табору «Ревор» на відпочинку

пл. сен. Христина Маців, Гр

Моя участь у виборчому процесі у місті Миколаїв

На прохання багатьох людей (почавши від Мами) вирішила описати свої неймовірно цікаві враження від праці міжнародним спостерігачем на позачергових виборах Президента України 25 травня 2014 р.

Мені випала честь бути обраною довгостроковим спостерігачем Канадійської місії спостереження за виборами Президента (Canadian Election Observation Mission — CANEOM) від уряду Канади.

Фото М. Гаро

■ Христина Маців на виборчій дільниці в Миколаєві

Мене призначили керівником спостерігачів у Миколаївській області. Працювала разом з Марселем Гаро (Marcel Gareau), що, на диво, виростав підлітком за пару вуличок від мене в Dollard des Ormeaux, Quebec в Канаді.

Нас відправили до Миколаєва 9 травня — в дуже неспокійний час, бо тиждень перед тим найманці влаштували грандіозну провокацію в Одесі, тож всі очікували, що Миколаїв та Херсон будуть наступними (тим більше, що це було 9 травня — День перемоги над нацистами). Але завдяки хоробрості одеситів Путін мусів поміняти свої плани стосовно материкової України...

Коли ми в'їжджали в Миколаївську область, я була здивована, побачивши стільки жовто-блакитних прапорів, стрічок на кожному будиночку — навіть дерева були пофарбовані на жовто-блакитне...

При в'їзді до самого Миколаєва нас зупинили на блокпостах добровольці, що охороняли місто, але як тільки почули, що ми є спостерігачами з Канади (CANEOM), пропустили швидко з великими подяками.

Місто було відносно спокійне — хоча протягом дня були деякі сутички між Євромайданом (за європейську інтеграцію) та Антимайданом (проросійські сили).

У неділю ми зустріли голову обласної ради, головного міліціонера області та заступника мера міста — всі хвилювалися нашою безпекою та дали нам номери своїх мобільних телефонів. Хвилюватися було чому, адже два тижні перед тим захопили військову місію ОБСЕ в Донецьку.

Хоча виборчі дільниці ще не були відкриті, ми відвідали окружні виборчі дільниці (ОВД), що мали забезпечити остаточні підрахунки голосів, дані про які передавалися до Центральної виборчої комісії (ЦВК) в Києві. Люди не звертали уваги на встановлені графіки роботи, а працювали, щоб встигнути та все зробити вчасно. Всі працювали цілеспрямовано, віддано та патріотично.

Ті перші дні я безліч разів чула похвали стосовно мого знання української мови — казали, що я говорю українською набагато краще від пересічних мешканців у Миколаєві, та не могли з дива вийти, що я родилася в Канаді (дякую, Мамо і Тату!).

Миколаїв є чарівним містом — дуже схожим на середземноморське, хоча воно практично над Чорним морем. Архітектура дуже цікава — є багато двоповерхових будиночків з цікавими фасадами. Вклавши гроші та старання, з нього можна б зробити «лялечку». Миколаїв славиться тим, що воно суднобудівельне місто (з чотирьох заводів, на жаль, не всі працюють). Князь Потьомкін підписав наказ 1789 року, яким місто назвали в честь св. Ми-

Фото М. Гаро

■ Христина Маців (третя зліва) розмовляє з самооборонцями на посту при в'їзді до Миколаєва

колая, покровителя моряків та рибалок. Місто дуже зелене, у ньому багато парків та квітів.

Нам дуже пощастило, що наш водій Олексій був викладачем в одному з університетів Микола-

єва. Він добре ознайомлений з історією свого міста і пишається нею. Таким чином ми отримали не лише водія, а ще й фантастичного гіда. У нас також була дуже гарна, симпатична перекладачка Ірина, яка володіє трьома мовами; Ірина виявилася прекрасною помічницею, коли треба було підрахувати результати виборів, як в паперовому вигляді, так і в електронному...

Тиждень перед виборами ми об'їхали цілу область, відвідуючи багато міст та сіл. В кожному нас вітали як своїх родичів, а деякі бабусі хотіли нас обнімати за те, що ми до них завітали. Казали, що ніколи не бачили канадійців — я їм казала, що якщо хочуть, можуть мене вщипнути.

Ми навіть застрягли якимось в болоті на сільській дорозі, коли вже почало смеркати. На щастя, нам на допомогу прийшли робітники, що працювали в полі, і витягли нас. У фінансовому звіті я записала видаток у 50 гривень за послугу (але це насправду було на горілочку)... Ми були дуже раді їх бачити, бо вже готувалися серед поля ночувати — а я думала про те, що сірники та плин проти комарів залишила в готелі...

Іншого дня ми подорожували до найбільш полуднево-західної точки — Коблеве та Морське, де виробляють вино. Доїхавши до Чорного моря, ми зустріли одного-саменького молоденького солдата з рушницею. У мене бухнули сльози з очей: це була оборона проти інвазії Росії з моря!

Ми часто проїжджали через блокпости добровольців, що охороняли місто, і зупинялися на них. Виявилось, що це стоять викладачі університетів, лікарі тощо. Нам розказали, що «антимайданівці» та «майданівці» вже домовилися спільно захищати своє місто. Я від себе потім завезла їм соки та воду на знак подяки.

Я повернулася на три дні до Києва, де зустріла наших короткострокових спостерігачів. У нас було 4 команди, з них я знала 3 особи, зокрема двох пластунів. Наші спостерігачі були дуже завязані, працюючі, готові на будь-що та прислуховувалися до «мами Маців», як вони мене з теплотою називали.

В сам день виборів — 25 травня — ми були на першій дільниці о 7:10 ранку. Сюди ми вже приїздили днем раніше, тому нас вітали як родичів. Цікавим явищем у Миколаєві є те, що люди розмовляють з тобою російською мовою, а ти їм відповідаєш українською, і це вважається за нормальне — мати розмову двома мовами. А тоді ще похвалять, як ти добре розмовляєш російською мовою, хоча весь час розмовляєш українською!

Протягом дня ми відвідали декілька дільниць. Там було багато народу, багато було у вишиванках. Люди стояли годинами в чергах, особливо зранку. До нас усіх зверталися з великою повагою та дякували, що ми присутні в Миколаєві.

На одну з виборчих дільниць, яку ми покинули о 7 годині вечора, після закриття о 8 годині напали «тітушки» — провокатори, що пробували знищити бюлетені, але завдяки швидкій реакції міліції та команди з ОВД, 12 юнаків-нападників було захопле-

но та заарештовано. Також була подана заява до міліції, що замінували чотири школи, де було сім дільниць, але міліцейські експерти виявили, що це просто спроба зірвати вибори, тож всі швидко повернулися до роботи.

О 9 год. вечора мені особисто на мобільний телефон подзвонив голова міліції міста Миколаєва перевірити, чи я та моя команда були у безпеці, як ми спілкувалися з міліціонерами (вони були присутні на кожній дільниці) та чи в нас були якісь зауваження чи нарікання. Подякувавши йому, я сказала, що вони всі були дуже ввічливі і що моє єдине зауваження — що молоді міліціонери мене питали, хто я, лише при виході з дільниці, а я їм пояснювала, що треба було мене питати, коли я заходила. Голова посміявся та подякував за зауваження. Тоді дуже сердечно подякував мені за нашу присутність як спостерігачів з Канади в Миколаєві.

Ми вирішили спостерігати за закриттям виборчої дільниці та підрахунками бюлетенів в лікарні інвалідів Другої світової війни. Ми були здивовані, скільки з них голосувало і скільки саме за пана Порошенка. Це були голоси за стабільність та за завершення виборів у першому турі!

Разом з головою цієї дільниці ми поїхали о 1-й ночі до ОВД віддати протоколи результатів. Там була неймовірна черга; комп'ютери не працювали, неможливо було передати результати до ЦВК. Незважаючи на це, ми зареєструвалися як спостерігачі та були в ОВД до 4-ї години ночі, поки не було прийнято протоколи нашої виборчої дільниці. Я ще посилала звіти та чекала до 5:30 ранку на зв'язок з нашими спостерігачами, щоб бути впевненою, що всі в безпеці.

Наступні два дні ми спостерігали в різних ОВД, щоб всі результати були подані до ЦВК. 29 травня ми відправилися до Києва.

Я повернулася з двома пам'ятками: поламаною рукою в гіпсі (що я гордо і жартома називала результатом бійки з «тітушками») і дуже глибокою повагою до українського народу, що міг об'єднатися за нового Президента, який, надіємося, поверне стабільність та процвітання Україні.

Голосування завершено. За мить розпочнеться підрахунок

Олександр Аргат: «Ми продукуємо амбітні патріотичні особистості, які можуть прислужитися війську»

Олександр Аргат може зі знанням справи розказувати про українську армію, адже як журналіст 5-го каналу вже давно працює у військовій темі. Крім того, Сашко є засновником Українського мілітарного порталу, який за час існування заслужив значний авторитет. Про проблеми війська і свій шлях до журналістики пластун Сашко Аргат розказав Пластовому порталу. Інтерв'ю увійшло до серії «Пластуни сучасності, які досягли успіху у професійному житті».

— Сашко, знаю, що Ти пластував у Кіровограді. Розкажи, як прийшов до Пласту.

— Ну, спершу не в Кіровограді, а у Світловодську. Батько запропонував. Прийшов і питає: «Хочеш в Пласт?» Я кажу: звісно ж! Про Пласт я знав із журналу «Соняшник». Був такий у 90-х патріотичний журнал для дітей. Причому батько так подав, мовляв, «звільнилося місце в Пласті». Так це сприймалося ще престижніше. Вів заняття кум його знайомого. Заняття відбувалися на базі радіогуртка, що діяв ще з часів СРСР і займався по суті пластовими речами (мандрівки, табори). Прийшов я до Пласту в 13 років. Давно хотів приєднатися до якоїсь такої організованої патріотичної спільноти.

А в старшопластунстві, перш ніж потрапити до «Ордену Залізної Остроги», мусив змінити своє ставлення до куреня. Мене так виховували в юнацтві, що всілякі спроби перетворити Пласт на парамілітарну організацію сприймалися як «провокація». Тому з підозрою ставився до «озонів». Але знайомство з моїм поручником Юрком Юзичем все перевернуло. Побачив, що в курені шалена концентрація людей, поміж якими хочеться бути. Рішення ухвалив у 2005 році під час змагань «Стежками героїв». За літо довиконав вимоги і восени вже поїхав на Конвент (раду куреня).

— А який спогад з життя в Пласті тобі найбільше запам'ятався?

— Перше, що згадується, — як я їхав на КВТ, але, здається, я вже в якомусь інтерв'ю це перепо-

відав... Взагалі, я все, що відбувалося під час мого пластування, сприймав як якесь священнодійство. Все довкола завжди видавалося наповненим знаками, а всі зустрічі — не випадковими. Довкола була купа «ворогів», а ми намагалися дуже ретельно відбирати людей (може, тому в Кіровограді нас було так мало). Щось отаке яскраве одразу й не пригадується... Зате можу сказати, як ми «побороли» конкуруючу організацію в Кіровограді — «Спадщину». Просто познайомили їхнього голову з нашою станичною, і вони одружилися. Тепер це мої куми.

— Коли почав займатись журналістикою?

— У 2006 році з нуля. Тобто, в студентські часи ми видавали у Кіровограді молодіжну газету «Стріха», я постійно щось писав у «Пластовий шлях», але то була не журналістика, зараз вже розумію. Щось мені стукнуло в голову відправити резюме на 5 канал. Пройшов кілька співбесід, потім були три місяці муки — випробувальний термін, коли вчився професії. Брав на роботу мене тоді ще Роман Скрипін, чогось йому тоді здалося, що у людини без досвіду, але з мотивацією є перспектива в професії.

— А які моменти з роботи на 5-му каналі найбільше запам'ятались?

— Якщо не брати до уваги Майдан, то це, звісно, якісь поїздки за кордон, на інші континенти. Їздив

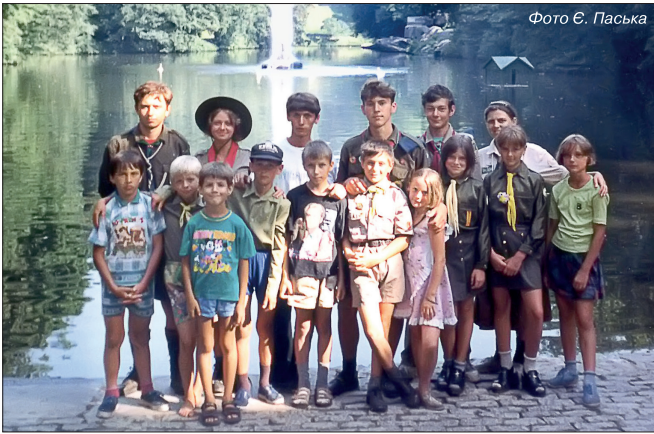

Фото Є. Паська

■ Сашко (четвертий зліва у другому ряді) як головний виховник на новацькому підтаборі табору «Гомоніла Україна». Парк «Софіївка», Умань, 1998

■ Сашко — співорганізатор табору «Джура», 2005

■ Учасник «Лісової школи», 2005

двічі зустрічати наших моряків із полону з суден «Фаїна» та «Аріяна». Завдяки цьому побував у таких екзотичних країнах, як Кенія та Оман. Ну, і взагалі був присутнім при більшості ключових подій, якими жила країна останні 8 років. Чи то якісь катаклізми, чи аварії, чи політичні перипетії, чи навпаки щось приємне, як-от Євро-2012...

— **Ти разом з колегами з 5-го каналу та інших ЗМІ одним з перших вийшов на Майдан Незалежності, протестуючи проти розвороту курсу держави від євроінтеграції. Чому, на твою думку, саме журналісти стали рушієм змін в країні?**

— Бо журналісти найбільше були втягнуті ментально в ці процеси. Перед тим ми прожили кілька місяців у постійній муці «Підпишемо — не підпишемо угоду». Ми всі чітко розуміли, що це реально ключовий момент в історії України. Розуміли, які будуть наслідки, якщо не підпишемо. Бачили картину білорусизації України. І тому просто не могли не вийти. Ну і, може, те, що ми між собою добре спілкуємося. І тому так вийшло того дня. Хтось просто побачив у фейсбуці, що його знайомий з іншого каналу вже на Майдані, інші, як «1+1» чи «Канал 24», одразу прийшли цілими редакціями з почуття солідарності. Просто жур-

налісти першими відчували — «зараз або ніколи». А там вже закрутилося.

— **Розкажи про сам Євромайдан. Ти багато часу там провів у роботі. Що закарбувалось у пам'яті з тих подій?**

— Так вийшло, що я не пропустив майже жодної ключової події. Крім початку 21 листопада, був 1 грудня на Банковій і тікав дворами від «Беркута»; в ніч з 10 на 11 грудня теж працював, коли намагалися розігнати; концерт «Океану Ельзи»; 29 грудня був під Межигір'ям з Автомайданом; спостерігав коридор ганьби для «Беркута» під Святошинським райвідділом 11 січня; провів ніч з 19 на 20 січня на Грушевського, а потім був 22 січня, коли «Беркут» пішов в атаку; бачив, як розгорталися події 18 лютого; був на першій екскурсії людей в Межигір'ї 22 лютого... Так що все це в пам'яті. В перший день було вже відчуття, що це завершиться чимось суттєвим. Найнеприємніший момент, напевно, — це виступ сотника Парасюка 21 лютого, хоч всі від нього були в захваті. Тоді відчув, що далі буде ще дуже багато крові. А найважче було на Майдані витримати ночі, коли нічого не відбувалося, було дуже мало людей і була геть незрозуміла перспектива цього всього. Так було у другій половині грудня — першій половині січня.

■ До місця майбутнього репортажу з гарячої точки — гелікоптером

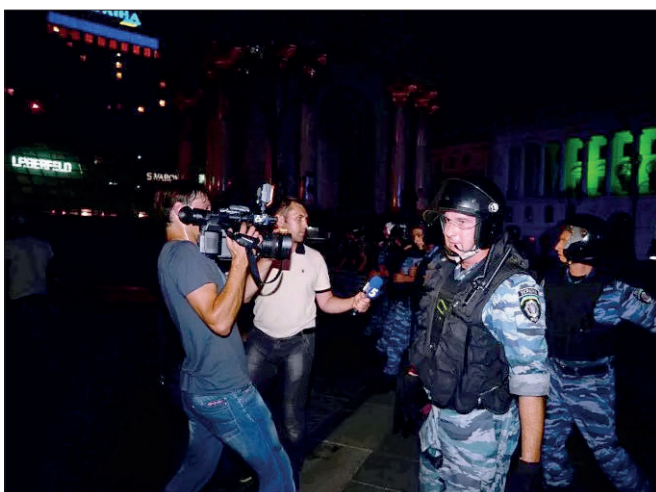
— Як журналіст, який спеціалізується на військовій тематиці, а також засновник мілітарного portalу *mil.in.ua*, які Ти бачиш виклики перед українською армією? Що передусім потрібно міняти?

— Потрібно оптимізувати управління наявними ресурсами. Щоб жодна копійка не лежала зайвий час і ефективно витрачалася. Можливо, залучити фахівців від бізнесу для організації фінансів та логістики армії. Кадри, які себе добре показали під час АТО, треба розвивати. Відправляти їх на навчання за кордон, ставити нинішніх лейтенантів і майорів на посади полковників і генералів, якщо вони краще знаються на справі. Зробити так, щоб війська постійно були в роботі — навчання або закордонні

місії. По максимуму купувати те, що виробляє наш оборонно-промисловий комплекс. А це, за оцінками експертів, може бути до половини потреб ЗСУ. Головне, що ніхто тепер не сумнівається, що армія нам потрібна взагалі. І ніхто вже не сміється, коли говорять, що Росія наш головний військовий супротивник. А ще рік тому військові, які зараз стоять на блокпостах, вважали таким міфічним НАТО. Тому злам у головах суспільства і армії — це великий позитив. А загалом я за швейцарську модель організації оборони.

— Звідки у Тебе зацікавлення військовою тематикою?

— Кілька разів поїхав на зйомку у військові частини. Захотілося розумітися на тому, про що

■ Сашко під час журналістської роботи, 2014

■ Сашко під час журналістської роботи, 2014

розповідаю. Окрім того, вразило побачене, і дійшов висновку, що армія у нас є, і то серйозна. Почав задовольняти інформаційний голод, так би мовити. Збирав інформацію про частини, озброєння. Я ніколи не сумнівався, що буде якийсь військовий українсько-російський конфлікт. Це теж підігрівало інтерес, бо хвилювало, чи буде в нас чим боронитися. Потім створив профільну групу в соцмережах (у 2008), далі був сайт, форум, знайомства з однодумцями, якісь маленькі спільні проекти.

— Пласт часто порівнюють з військом. Чи може досвід Пласту бути корисним у формуванні новітньої української армії?

— Ну про який тут досвід йдеться? Організаційний? Пласт — це мегадемократична структура, що несумісно з армією. Практичний? Ну, це смішно! Головне — кадри, які Пласт може дати армії. Ми продукуємо амбітних патріотичних особистостей, які можуть прислужитися війську. Важливо знайти мотивацію для пластунів піти у військові навчальні заклади, присвятити себе армії, спецслужбам. Але, боюся, без суттєвого покращення соцпакету ЗСУ пластуни з доброю освітою та іншими перевагами у мирний час все ж таки йтимуть радше в цивільні професії. Тому бачу сенс у розвитку військового пластування і прищеплення бажання піти в армію ще з дитинства.

Розмовляв Петро Задорожний, «Пластовий портал»

Довідка

Ст. пл. скоб Олександр Аргат народився 14 серпня 1982 року у м. Світловодськ Кіровоградської області. Вступив до Пласту 22 травня 1996 в гурток «Сокіл» куреня ім. Івана Самуся в станиці Крилів (м. Світловодськ). Пластову Присягу склав 10 травня 1998 року у Калантаєві. Вступив до куреня старших пластунів «Орден Залізної Остроги» у вересні 2005. Одружений. Від 2005 до 2006 року працював референтом внутрішніх і зовнішніх зв'язків у Крайовій Пластовій Старшині. Від 2006 року — кореспондент 5-го каналу. Засновник українського мілітарного порталу www.mil.in.ua.

огляди і погляди

«Новини Пласту» — для партнерів та друзів

З метою інформування партнерів і друзів Пласту, а також профільних державних органів, Крайова Пластова Старшина України щомісяця розсилає електронний дайджест «Новини Пласту». До переліку адресатів додано адреси партнерів Пласту з числа громадських організацій, фондів, Церков, бізнесу. Серед органів влади цільовою аудиторією є керівники профільних відділів і управлінь у Міністерстві освіти і науки, Міністерстві молоді та спорту та інших центральних органів влади, а також керівники обласних управлінь молоді.

Дайджест укладається на основі інформацій від пластунів про заходи та акції в осередках з посиланням на відповідні новини на Пластовому порталі. Таким чином менеджер зі зв'язків з громадськістю відбирає найцікавіші новини різного напрямку і з різних областей. Цей підхід дозволяє демонструвати усю широту діяльності Пласту в Україні, не ставлячи за мету дублювання всієї інформації з Пластового порталу.

Від червня 2014 року прес-секретар Пласту ст. пл. скоб Петро Задорожний запровадив розсилку дайджесту у зручному електронному форматі на основі сервісу MailChimp, який, окрім іншого, дозволяє відслідковувати ефективність розсилки.

Перший дитячий фестиваль «Мрії збуваються», який відбувся за ініціативи «Станиці Черкаси Пласту-НСОУ», потішив близько 300 маленьких черкасців.

Івано-Франківські пластуни взяли участь у розмальовуванні в національні кольори зупинки та кіоски.

Інтерв'ю Пластового порталу з журналістом 5-го каналу, пластуном Олександром Аргатом про проблеми війська і свій шлях до журналістики. Олександр спеціалізується на військовій тематиці.

Наступні випуски дайджесту, як і перший, міститимуть анонси найбільших пластових заходів.

Щоб отримувати дайджест, надішліть запит з темою «дайджест новин Пласту» на електронну скриньку press@plast.org.ua.

Оскільки дайджест розрахований не на пластунів, а в першу чергу на партнерів та друзів Пласту, будемо вдячні за адреси зацікавлених з-поза Пласту або з числа Пластприяту.

ст. пл. скоб Дмитро Колесник, СМ

Фото М. Костів

■ Новацтво біля літака

ст. пл. Марта Муляк, ЧХ, пл. сен. Оріся Марцюк

Разом — назавжди!

Під таким гаслом зібралися пластуни Лондона і Ноттінггема на вокзалі Вікторія, щоб вирушити в дорогу на традиційне Свято весни, яке цього року було заплановане на скавтській оселі Downe Activity Centre, Kent, поблизу містечка Orpington.

Безперервний дощ не злякав ні одного зі зголошених учасників — усі в повному числі вирушили в дорогу. Доїхали до місця призначення трохи менше як за годину.

Співом пластової молитви «Царю небесний» учасники мандрівки долучилися до всеукраїнської

молитви за Україну, мир і спокій, яка відбувалася 24 травня 2014 року, в переддень президентських виборів в Україні.

Сталося так, що молитва розігнала дощові хмари, і під час мандрівки нам уже світило сонечко. Дорогою пластуни завітали на екскурсію в Down House, де жив і працював науковець і засновник еволюційної теорії Чарльз Дарвін. Тут відбувся перший змаг, що дав учасникам змогу більше довідатися про видатного науковця.

Кілька хвилин — і ми уже на скавтській оселі!

Фото М. Костів

■ Новаки на крилі літака

Фото М. Костів

■ пл. уч. Вероніка Семко і пл. уч. Софія Смондуляк у симуляторі літака

Фото О. Марціук

■ Перепочинок на скавтській оселі

Цьогорічне Свято весни мало на меті ознайомити учасників з географією України та президентськими виборами. Розтаборовувшись, усі отримали таборові «паспорти» для участі у «виборах».

При ватрі розпочалася виборча кампанія, яка тривала протягом двох днів і викликала цікаві дебати між учасниками — балотувалися юнак Назар Білозір і юначки Настя Угрин і Лариса Гонт.

У неділю пластуни вирушили у ще одну мандрівку — до аеропорту Biggin Hill, щоб там познайомитися з летунством і літаками часів Другої світової війни. Дехто навіть наважився випробувати себе на симуляторі літака!

Пообідня програма була цікава гутітками про картографію, в'язанням вузлів і — згідно з таборо-

вим гаслом — знайомством з областями України. Їх таборовики вивчали з підготовлених матеріалів і опісля представляли вивчене таборовій спільноті.

Для випробування відваги, сили і спортовости старшина підготувала переправи, які таборовики пройшли з великим захопленням.

Настав час виборів: по коротких кінцевих зверненнях кандидатів пластуни ставили свої відмітки на виборчих анкетах, підтримуючи того чи іншого кандидата. Таборова виборча комісія розпочала свою всенічну роботу для оголошення результату в неділю. За результатом підрахунку перемогла пластунка учасниця Настя Угрин! Під її керівництвом старшина табору стала в ряд з таборовиками, і усі пігнали на поле грати у відбиванку.

По обіді ще знайшовся час на довгоочікувану теренову гру, під час якої таборовики проходили різноманітні перешкоди, поглиблювали знання про області за допомогою складанки, перевіряли вміння картографії і в'язання вузлів.

Першуни Свята весни визначилися на підставі «віз», які вони назбирали у своїх паспортах.

На закінчення заходу чекала одного новачка несподіванка: його переведено у юнацтво! Вітаємо Назара!

Дякуємо всім, хто приклав свій труд, ідеї та час для успішного проведення цього заходу, зокрема батькам, які довірили Пластові своїх дітей навіть у час непривітних обставин.

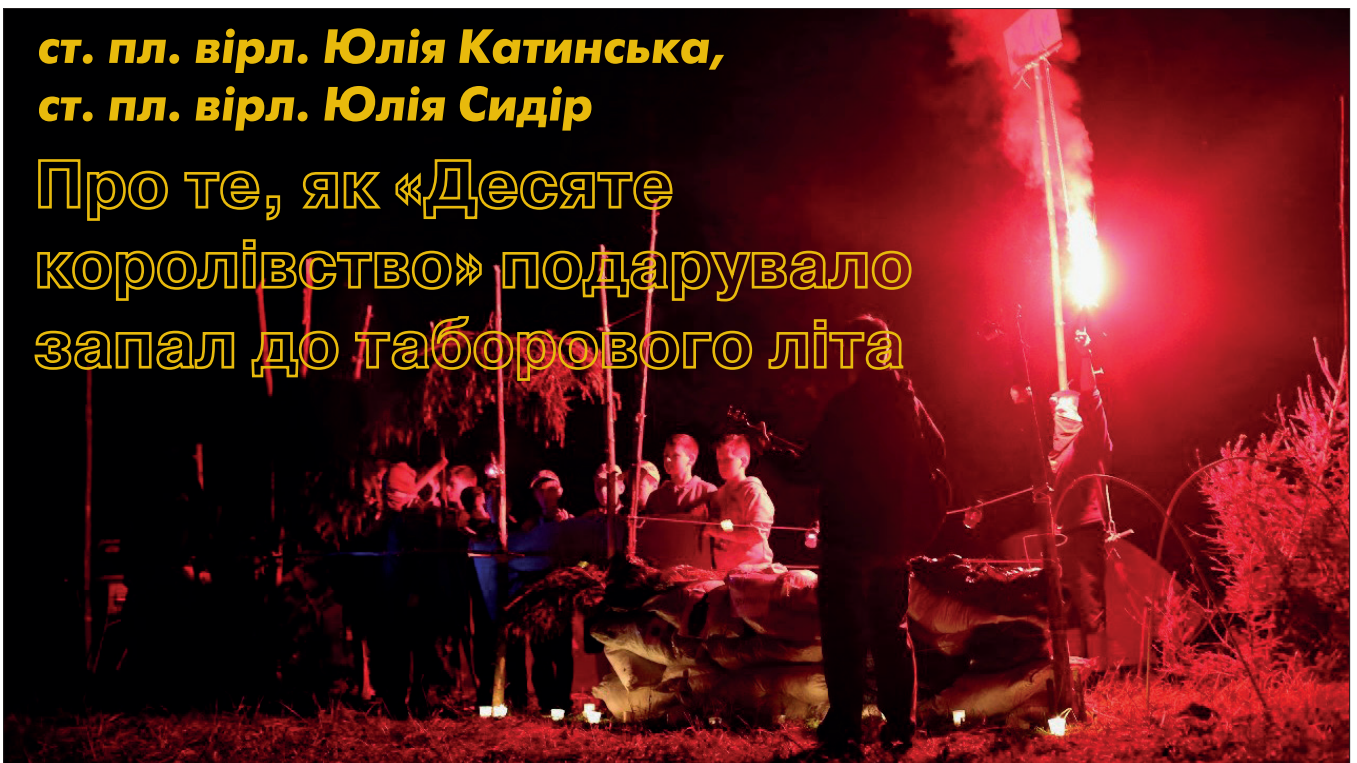
Фото О. Марціук

■ Гутірка про області України

**ст. пл. вірл. Юлія Катинська,
ст. пл. вірл. Юлія Сидір**

Про те, як «Десяте королівство» подарувало запал до таборового літа

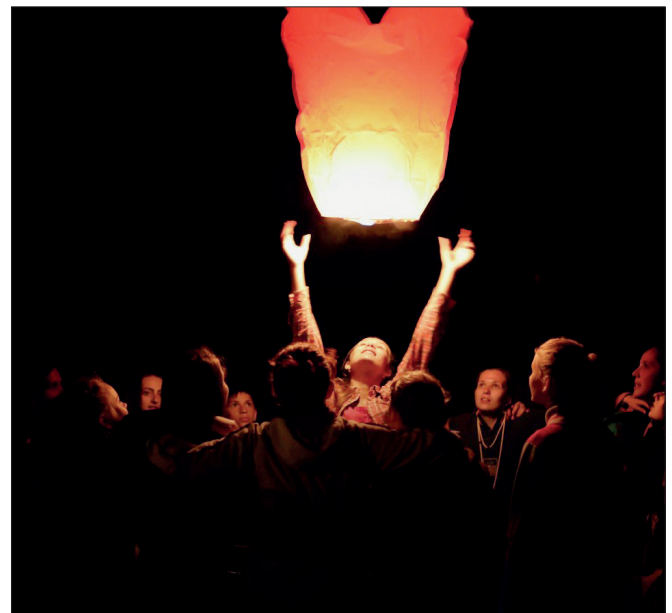

Від 23 до 25 травня в урочищі Левурда, що поблизу села Стрільбичі на Старосамбірщині, відбулося Свято весни Львівської округи «Десяте королівство», традиційно присвячене патрону Пласту — Юрію Змієборцю. Відкрити таборовий сезон з'їхалося 170 пластунів з усієї області: Нового Роздолу, Миколаєва, Новояворівська, Рудок, Самбора, Хирова, Старого Самбора. Організатором СВ був старшопластунський курінь імені княгині Ольги, який нещодавно відновив свою діяльність на терені України. Долучилися й добрі друзі зі Львова й округи.

Тема свята — «Десяте королівство» — це казкова країна, до якої з'їжджаються чарівні герої зі

своїх земель, щоб позмагатися у різних конкурсах, продемонструвати свої таланти, знання, навички та просто весело провести час у колі пластової родини.

Кожна станиця сама обирала назву свого королівства, яке представляла на Святі весни. Тож у Левурду завітали герої з королівств Нарнії, Рапунсель, Князівства Хировського, Морського королівства, з 32-ї резиденції тощо. Увійшовши в образи, команди презентували своїх казкових героїв під час більшості змагів та занять: від оформлення підтаборів до приготування традиційних страв свого королівства. Юнацтво показало себе в табірництві, куховаренні, першій медичній допомозі, впоряді,

Вечірні заходи «Десятого королівства». Ліхтарики святкової ночі

Фото Т. Щепаняка

■ Іменування розвідувачками юначок з гуртка «Барбариски» станиці Старий Самбір

орієнтуванні, футболі, волейболі, фотографуванні, запуску повітряних зміїв. Також пластуни відвідали цікаві активітети, де вчилися робити листівки своїми руками, переправлятися з одного берега на інший за допомогою альпіністського спорядження, влучно стріляти по мішенях з пневматичної зброї, танцювати. Крім цього, вони розважалися на «веселих стартах», проявляли свої знання на теренових іграх, в інтелектуальному змазі, дивували під час конкурсу «Нічна ілюмінація», де освічували свої підтабори.

Не тільки юнацтво змагалося за перемогу на Святі весни: до цього процесу долучилися й виховники. Вони виборювали додаткові бали у змазі для старших пластунів, де потрібно було продемонструвати знання про відомих особистостей, знати ключові дати світової історії, а також виявити вправність у киданні яєць на довгу дистанцію, швидкість у вдяганні однострою, запам'ятовуванні предметів у грі Кіма.

Вже ввечері першого дня юнацтво мало змогу насолодитися романтичною атмосферою пластової ватри: показати імпрези про своє королівство, побавитися в ігри, «запустити» не одну «ракету», поспівати відомі пісні, пустити іскру, подивитися на

Фото Т. Щепаняка

■ Музичні вправи на цимбалах

палаюче від феєрверків небо, поринути в атмосферу безтурботності, легкості, теплоти.

Наступного вечора пластуни забавлялися на дискотеці під відкритим небом. Танцювальні ритми не залишили нікого байдужим. Хлопці і дівчата кружляли в танку, водили хороводи, грали у веселі забавки. Після закінчення танців команди запускали небесні ліхтарики, загадували бажання і зичили один одному гарного таборового літа.

Свято весни «Десяте Королівство» завершилося оголошенням результатів змагів та урочистостями на закритті. Перше місце у загальному заліку здобув підготовчий курінь ім. Наталі Красник зі Старого Самбора. Найкращими куховарками було визнано 32 курінь ім. Олени Кульчицької з Самбора. Станиця Рудки створила найкращу архітектуру королівства. Найкрасивіша підсвітка підтабору була у станиці Миколаїв. У футболі переміг осередок Хирів, а кращими волейболістками стали дівчата з підготовчого куреня імені Наталі Красник.

Під час закриття пл. прих. Роман Гринчишин склав Пластову Присягу. Пластунками розвідувачками іменовано пл. уч. Ярину Білінську, пл. уч. Марію Ярему, пл. уч. Андріану Карпенюк та пл. уч. Юлію Карпенюк.

Фото А.-Л. Кокори

■ Спільне фото учасників після відкриття СВ-2014

пл. сен. о. Олександр Воловенко

Пластовий табір донеччан: повернення є небезпечним

Кременець. На Замковій горі

23 липня 2014 року розпочався юнацький мандрівний пластовий табір «Волинь козацька-2014».

Вже доброю традицією донецького Пласту стали мандрівні юнацькі табори по тих місцях України, які мають вагомое історичне й духовне значення для нашого народу. Навіть виробилися постійні маршрути, якими пройшло кілька поколінь пластунів. Щораз з'являються й нові, які розширюють світогляд і національне усвідомлення молодих українців.

Одним з таких нових маршрутів, який був запланований на це літо, стала Волинь, власне середохрестя кількох областей (Волинської, Рівненської, Тернопільської). Оскільки більшість об'єктів, які намічалось відвідати, були пов'язані з козащиною, то й табір отримав назву «Волинь козацька», хоча познайомились ми не тільки з тією добою і не тільки з Волинню.

Не все те, що заплановано, йде за планом. Внаслідок бойових дій, які відбуваються на Донбасі проти російських найманців, всі таборовики виїхали з Донецька задовго до початку табору і тимчасово перебували в різних областях України — в Донецькій, Дніпропетровській, Київській, Одеській, тому точкою збору учасників табору — пластунів з Донецька й Авдіївки — стала столиця нашої держави — Київ. Як точкою збору, так і місцем відкриття табору та першим пунктом таборування. Донецькі пластуни відвідали музей Тараса Шевченка у Києві, побули на Майдані, піднялися вулицею Інститутською, де вшанували пам'ять героїв Небесної Сотні.

А далі було місто Дубно у Рівненській області, знайомство з Дубенським замком, його історією та

експозиціями. Особливо вразив Дубенський форт, зовнішні споруди якого нагадували містичні руїни часів європейського середньовіччя, а підземелля моторошно волато про російсько-комуністичні в'язниці і жахіття масового знищення людей. Історія загибелі сотень в'язнів не розкрита тут і досі — російський уряд подовжив статус секретності для докладних планів підземних споруд форту, а тому передання цих схем українській стороні було відкладено. Мабуть, росіянам є що приховувати, бо консервація кількох підземних поверхів відбулася ще 75 років тому.

У Кременці Тернопільської області ми таборували у затишній місцині біля українського православного

Учасники слухають розповідь про Крехівський монастир

Меморіал козакам на місці битви під Берестечком

Пластуни донеччини біля бастіону Дубенського замку

монастиря, відвідували музеї і Замкову гору, на яку дерлися по крутій стежині, що втілює уявлення про важкий козацький штурм цієї твердині. Далі грали шахову партію великими вирізьбленими фігурами у замку князя Любарта в Луцьку, дізнавалися про історію цього міста. Три дні пробули у селі Пляшева, що під Берестечком, де відвідували і музей, присвячений Берестецькій битві 1651 року, і Свято-Георгіївський монастир, збудований у пам'ять полеглих козаків і селян. Останньою запланованою точкою у маршруті нашого табору стала Львівщина — замок та розписаний в українському стилі храм у Жовкві, василиянський монастир у Крехові і, звичайно, вишуканий Львів.

Але мандрівний табір — це не тільки оглядини історичних місць, а й спілкування з людьми, які живуть у цих місцях: зустріч з мером Дубна, соціологічне експрес-опитування дубенчан: «Які нематеріальні чинни-

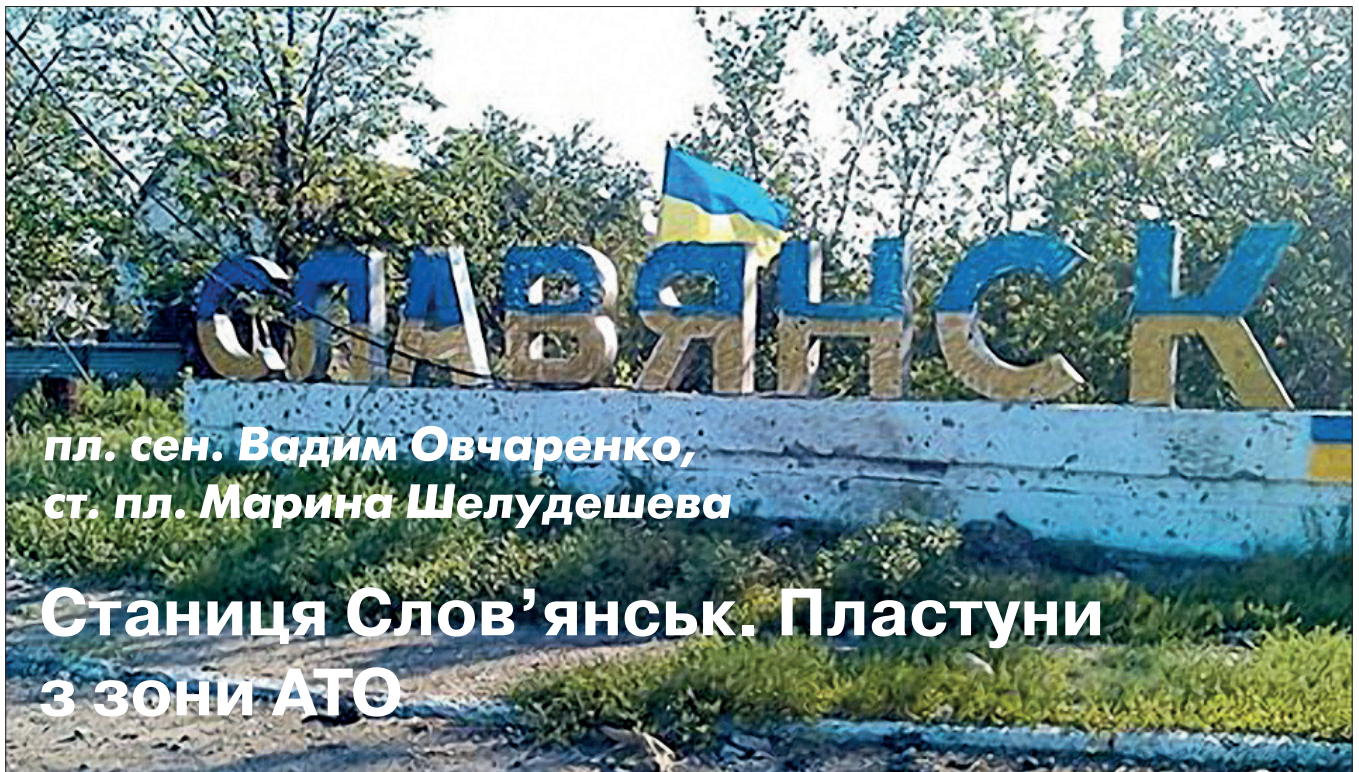
ки надихають вас на проживання саме в цьому місті?»; спільні молитви в монастирях; зустріч з давніми і знайомство з новими друзями у Львові з пластових куренів «Княгині», «Тисовці» і «Чорноморці»; волонтерська праця у швейній майстерні на користь українського війська і екологічна акція у парку Небесної Сотні.

Роз'їжджатися довелося знову порізно: кількох дітей батьки забрали у Києві, а більшість таборовиків мала повертатись на Донеччину. Проте за час нашої відсутності ситуація в Донецьку та Авдіївці значно погіршилась — почалися активні бойові дії за ці міста, сепаратисти зробили свій режим жорсткішим. Повернення додому стало небезпечним. За телефонічною домовленістю з батьками, табір розташувався в безпечному місці. У серпні половина учасників продовжила таборувати, оскільки змоги повернутися з табору вони не мали.

Моменти з закриття табору

пл. сен. Вадим Овчаренко,
ст. пл. Марина Шелудешева

Станиця Слов'янськ. Пластун з зони АТО

Пласт у Слов'янську має свою історію, нероздільно пов'язану з історією станиці Краматорськ. Розпочалося все у 1998 році, коли до рідного Краматорська повернувся випускник Дрогобицького педінституту, пластун Сергій Летенко. Він почав розбудовувати Краматорську, а згодом і Слов'янську станицю. Друга Сергія було запрошено викладати у Слов'янський педуніверситет, де ми з ним познайомилися. Запальні розмови про скав'тінг завершилися повноцінним вишколом — КВВ ч. 24 у Краматорську, на який зголосилося близько 30 прихильників Пласту з Харківської, Донецької та Луганської областей. Дієвою була підтримка скавтського руху тодішнім деканом філологічного факультету Слов'янського педінституту проф. Василем Горбачуком та отцем Валентином, настоятелем храму Св. апостола Андрія Первозваного

(УАПЦ) в м. Слов'янську. Обидва, на жаль, вже відійшли до Вічної ватри.

Тоді у Слов'янську з'явився перший гурток юнаків «Пуми», що складався з учнів 5-го класу 13-ї школи. З числа студентів філологічного факультету Слов'янського педінституту утворилася невеличка група старших пластунів. З тих часів активно пластує подруга Маринка Шелудешева (Баран), яка є зараз станичною.

Від часу утворення Краматорської і Слов'янської станиць почалося наше активне пластування. Варто зазначити, що на Слов'янщині унікальна природа з цілющими озерами, сосновими лісами та крейдяними горами, які просто створені для пластових таборів і мандрівок. Перше Свято весни ми проводили у сосновому лісі біля селища з назвою Прелесне (Прекрасне). Наш перший табір «Степовий вітер»,

Зустріч у пластовій домівці станиці Краматорськ, орієнтовно 1999

Краматорські «Ягуари» та слов'янські «Пуми» зі своїми виховниками на таборі, орієнтовно 1999

Учасники і провід табору «Степовий вітер», 1999

Юнацтво на таборі «Степовий вітер», 1999

комендантом якого був друг Сергій Летенко, розташовувався у мальовничому лісі на березі Сіверського Дінця поблизу Святогірська. Відбувалися табори й у лісах біля голубих озер Краснолиманського району.

Незабутньою стала подорож пластунів наших станиць на Різдвяні свята до Стрия у 1998 році. Юнаків та виховників люб'язно приймали родини місцевих пластунів.

Пластовий рух у Слов'янську останніми роками розвивали під керівництвом станичної ст. пл. Маринки Шелудешевої ст. пл. Юлія Клюско, ст. пл. Богдан Швидкий, пл. уч. Зоя Анісімова, пл. прих. Дмитро Кравченко, пл. прих. Катерина Бартенєва та інші.

Події на Майдані наприкінці 2013 — на початку 2014 рр. не могли залишити місцевих пластунів байдужими. У станиці проводилися акції, під час яких висловлювалися гасла у підтримку цілісності України.

Так вже сталося, що Слов'янськ став першим окупованим російськими диверсантами містом. Причинами того, що сталося, є культурне і духовне

зубожіння місцевого населення внаслідок безальтернативного панування певної політичної партії та підривної роботи ворожих спецслужб.

На жаль, городяни своєю більшістю тоді активно не підтримали проявів патріотизму, засуджували дії Майдану і схилилися до сепаратизму. Внаслідок цього місцеві комуністи з «вітренківцями» (переважно пенсіонери) за прихованої підтримки керівництва виконкому провели декілька мітингів під червоними і російськими прапорами із закликами до зміни державного устрою України, а згодом стали на захист терористів «живим щитом».

Нелегко описувати враження з часів окупації. На той час життя у місті неначе повернулося до часів радянщини-сталінщини. Не дай Боже було вийти на люди з українською символікою та заговорити державною мовою. Рух майже всіма вулицями було заблоковано. Всі автівки прискіпливо перевіряли на кожному блокпості представники ДНР. Державні установи припинили роботу, магазини та офіси позакривалися. Зникла електроенергія та водопостачання. Люди масово втікали з міста. Слов'янськ перетворився на місто-примару

Мешканці міста розфарбовують міст у Слов'янську, 17 серпня 2014

Після звільнення Слов'янська на обличчях дітей знову з'явилися посмішки

з поодинокими мешканцями, переважно похилого віку, які вдень добували воду та харчі і тягнули їх у свої помешкання, розстрілювані щодня з мінометів та гармат диверсантами. Тут же деякі з них носили їжу на барикади «ополченців». Задля спасіння життя під час обстрілів містяни використовували льохи і підвали.

Терористи окопалися настільки, що, здавалося, аби викурити їх, треба буде зрівняти з землею усе місто. Окопи, катакомби, бункери доповнювали забарикадовані мішками з піском, колесами та бетонними блоками будинки. Часто-густо траплялися «їжаки».

І досі багато будинків у місті мають пошкодження від обстрілу, досі сапери знешкоджують міни. Але бути вщент зруйнованим Слов'янську, на щастя, не судилося: в ніч з 4 на 5 липня диверсанти залишили його внаслідок тиску сил АТО.

Разом з українською армією до міста повернулося життя. Припинилися бойові дії, загроза життю мирного населення минула. Протягом двох тижнів українська влада відновила нормальне електро- та водопостачання, рух приміського та міжміського транспорту, до міста почали завозити продукти. Тішить, що тепер у Слов'янську постійно перебуватиме військовий гарнізон.

Одна з барикад у Слов'янську, середина квітня 2014

Переважна більшість населення, повернувшись до своїх помешкань, змінює свою громадянську позицію. Городяни щиро підтримують дії нової української влади щодо проведення АТО задля зміцнення цілісності України. У громадських заходах патріотичного характеру бере участь велика кількість молоді, а це — майбутнє Слов'янська.

Разом з місцевими активістами пластуни беруть участь у щотижневих віче, на яких узгоджуються спільні вимоги, акції та дії, спрямовані на відновлення демократії та державності у місті. Слов'янські пластуни займаються і волонтерською діяльністю — допомагають постраждалим та біженцям спільно з благодійним фондом «Карітас України».

З упевненістю можна сказати, що ми ні на хвилину не сумнівалися у звільненні нашого міста і перемозі української армії. І кожен з нас у різні способи намагався ці часи прискорити. Не припиняємо підтримувати українську армію і зараз.

Після остаточної перемоги Майдану та звільнення України від окупантів маємо великі плани щодо розширення діяльності Пласту у Слов'янську. Відчуваємо, що у цьому є наш громадський обов'язок перед Батьківщиною, яка опинилася у небезпеці. Сподіваємося на широку підтримку наших друзів і подруг в Україні та усьому світі.

Мітинг на центральній площі Слов'янська, 5 травня 2014

Фото: G. Dankowski (Oso)

пл. сен. Юрій Назарик, СМ ЗЕЛЕНІ СВЯТА В АРГЕНТИНІ

Ще від поганських часів людина шанувала природу, розуміючи, що такою прихильністю вдовольняє богів, які опікувались щастям і добром народу.

Народний обряд, що зберігся з часів Трипільської культури, — прикрашати хати зеленими галузками дерев та пахучим зіллям на знак вшанування природи. З часом під впливом грецької культури прийнявся звичай згадувати в тих днях померлих предків. Потім, з приходом християнства, це свято, крім згадування померлих предків, отримало новий зміст — релігійного свята Святого Духа. Після Першої світової війни в Західній Україні поширився звичай згадувати в час Зелених свят визначних провідників і борців, загиблих за волю України.

Пластова організація була взяла на себе обов'язок впорядковувати могили Січових Стрільців, а також могили вояків Галицької Армії, які загинули у боротьбі за волю України. Цей звичай поширився також з відновленням незалежності в Україні.

Шанування пам'яті героїв є надзвичайно важливим фактором у формуванні національної свідомості та ідентичності. Тому 22 червня 2014 р. пластуни та інші представники української громади Аргентини зібралися на українському цвинтарі в Монте-Гранде, Буенос-Айрес, щоб вшанувати героїв Майдану та всіх, що поля-

гли за Батьківщину, і помолитись за упокій їхніх душ. Спочатку відбулася поминальна служба, а опісля Посол України в Аргентині Юрій Дюдін та Голова Пласту пл. сен. Юрко Назарик, СМ, від-

крили меморіальну дошку на честь Героїв Небесної Сотні та українських військових, загиблих на Сході України.

Своїми діями та прикладом наші герої показали, що зусилля, дух і життя кожного помножують Українську Славу.

Наша діаспора має завдання зберегти цю спадщину, щоб поминати їхню славу навіки...

■ Сплав на білій воді (р. Оттава)

ст. пл. вірл. **Аня Олексин, Бунт**

Крайовий табір учасників 2014 в Канаді «Куди ми ідемо?»

4 серпня 2014 року біля пластової домівки станиці Торонто напрочуд людно. Перші збірки, перші знайомства, купа рюкзаків, таборового виряду і, що найголовніше, сумних і водночас щасливих батьків, що проводжають своїх дітей на 2 тижні

життя серед природи. Загудів двигун автобуса, салон безапеляційно заповнив юнацький гамір, рушили в дорогу... За вікнами один за одним змінювались картини канадських просторів, і чим більше ми наближались до місця нашого табо-

Фото Б. Біланюка

■ Гутірка зі співів

Фото О. Колпа

■ Ватра

Фото А. Олексин

Веломандрівка в Алгонквін парку

Фото Б. Біланюка

Мандрівний етап в Алгонквін парку

рування, тим частіше почали з'являтися дорожні знаки типу «Обережно, олень!», а це означало, що ми доволі близько до дикої природи.

Щойно ми прибули до Алгонквін парку, що в провінції Онтаріо, розпочалась звична таборова метушня — перекус, розкладання наметів, відкриття табору, перший наказ, натягування тентів та організація спарених гурткових кухонь. Гуртків на таборі було ого-го, аж 10, і в кожному з них по 5-6 юнаків і юначок. Дуже серйозно на таборі поставились до операції «Кольоровий каремат» — вся їжа, що була у юнацтва, мала бути нейтралізована в обов'язковому порядку, адже наявність у наметі будь-чого пахучого могла стати приманкою для ведмедів (їх тут у парку трохи є, і ми в тому згодом пересвідчились). Окрім їжі такою приманкою може стати навіть зубна паста, тому все, що має запах, всі засоби гігієни замикались на ніч у величезному вантажнику (який, до слова, весь був заповнений харчами і таборовим реманентом, тобто служив як інтендантський намет). Інтендантський вантажник,

Фото А. Олексин

Веломандрівка в Алгонквін парку (ст. пл. Леся Копко і ст. пл. вірл. Аня Олексин, Бунт)

у свою чергу, треба було добре пильнувати від бурндуків і білок, іноді (коли подрузі інтендантці потрібно було ненадовго відлучитись) для цього навіть виставляли спеціальну охорону.

Загалом, на нас очікував табір, розділений на кілька частин. Перший день пройшов у гутірках та підготовці до трьох мандрівних етапів: роверового, пішого і водного. Ці етапи усе юнацтво проходило у ротаційному порядку, тож кожен з учасників відчув приємний біль м'язів після веломандрівки, натертими мозолями ще кілька днів опісля давала про себе знати піша мандрівка, а водний етап на канойках запам'ятався безмежними просторами озер Онтаріо з їх скелястими берегами.

Отак непомітно пролетіло 10 таборових днів у мальовничому Алгонквін парку. Ми згортаємо табір, на нас знову чекають автобуси, проте до закінчення табору буде ще багато подій.

Автобуси тримають курс на столицю Канади — Оттаву. У передмісті ми ще звертаємо на

Фото А. Олексин

Водна мандрівка на канойках

Фото Б. Біланюка

Спортивні вправи: вежа

дуже цікаву атракцію — сплав на білій воді. Відбувалось те все на однойменній зі столицею річці Оттава. Всі понатягували на себе гідрокостюми, отримали захисні шоломи, рятувні жилети, весла і завантажились із тим всім у жовтий

Фото Б. Біланюка

Вогник під час водної мандрівки

шкільний автобус. А далі — неймовірно бурхлива річка, пороги, річкові бочки, купа адреналіну та стрибки у воду зі скелі (під пильним наглядом інструкторів, ви не подумайте нічого такого!). Під кінець тої шаленої водної пригоди всі наші вісім гуртів причалили до невеличкого пароплава, на якому на нас чекало (ніколи не вгадаєте) барбекю! Отож, ми дуже смачно повечеряли бургерами (до слова, було навіть все передбачено для вегетаріанців), знову повсідалися в автобуси і таки доїхали до столиці.

Нас поселили в одному зі студентських гуртожитків, а наступного дня ми вже мали екскурсію в Парламенті Канади, а також у справді вражаючому Канадському музеї історії.

І ось настав останній день табору. Служба Божа, зачитання останнього наказу, загальні фото на згадку.

Фото А. Головатого

■ Табір учасників і прихильників перед екскурсією в Парламент Канади (Оттава)

«Куди ми ідемо?» — таку назву табору обрало юнацтво (швидше, через найпопулярнішу забавку з горнятками). Проте це питання потрібно час від часу ставити і собі, щоб краще зрозуміти, чи правильна наша дорога, чи справді керуємось покликом серця?

Цей табір надовго запам'ятається запальними ватрами, прекрасними краєвидами, невеличкою велосипедною аварією, нічною водною мандрівкою та ватрою на канойці, лосем на березі озера, щирими усмішками, смачнющим кавуном, підсмаженим на вогні, нічним алярмом через ведмедів у таборі (без жартів) та й загалом своєрідною атмосферою. Проте незмінним залишається пластове коло біля ватри, теплий потиск руки під час іскри і вогонь пластової ідеї у серцях!

Хотілось би подякувати усім, хто причетний до підготовки і проведення табору, адже з часом все це матиме відчутну віддачу від юнаків та юначок, що виростають зараз на цих таборах.

Наостанок — про те, як я, старша пластунка з України, потрапила на табір в Канаду. Це мені вдалося завдяки програмі «Україна поруч», на яку можна зголоситися на конкурсній

основі. На таборі я була закріплена за гуртком як виховниця, проводила гутірки зі співів, допомагала у майструванні, відповідала за ватри, виконувала функції бунчужної або писаря при потребі. Зголосіться й ви. Пластунки з України можуть бути корисними і на таборах в інших краях!

Фото Б. Біланюка

■ Учасники і прихильники на Службі Божій перед закриттям табору (Храм Іоана Предтечі в Оттаві)

Члени станиці Торонто та гості перед Пластовим домом в часі урочистого відкриття пропам'ятної таблиці Проекту «СТО»

пл. сен. Леся Хичій

Проект «Сто»: відкриття пропам'ятної таблиці в Пластовому домі

22 серпня 2014 року виповнилося 100 років від дня, коли канадський Парлямент прийняв «Акт воєнних заходів» (War Measures Act) після початку Першої світової війни. Згідно з цим Актом, у канадські табори для інтернованих було вивезено тисячі канадських українців та членів інших національних груп, визначених як «ворожі іноземці». Щоб відзначити цю чорну подію в історії Канади, розпочато Проект «Сто» — встановлення 100 пропам'ятних таблиць по цілій Канаді у місцях, де були табори для інтернування, а також на будинках канадських установ, церквах та громадських центрах. Одну з таких таблиць було встановлено в Пластовій домівці станиці Торонто.

Можемо з певністю сказати, що сорок років тому, окрім інтернованих жертв та їхніх наглядців, мало хто знав про факт інтернування тисяч так званих «ворожих іноземців» у 24-ох таборах по Канаді.

Але 40 років тому один молодий український студент, займаючись науковими дослідженнями для своєї магістерської праці, зробив несподіване відкриття. Любомир Луцюк, досліджуючи історію українців в Канаді, зустрів сучасника інтернування — скромного чоловіка Миколу Сакалюка, якому

на той час було вже понад 80 років. Він розказав Луцюкові про своє життя.

1912 року Сакалюк виїхав з Буковини, південної частини України, яка тоді була частиною Австро-Угорської імперії; виїхав тому, що не хотів служити в цісарській армії. Він оселився в Канаді, і коли вибухла Перша світова війна, працював в канадській автовій фабриці. Звільнений «патріотом»-начальником, опинився в злиднях. Шукаючи роботи, хотів перейти до Америки, але при границі був арештований і ув'язнений. Його вислали до Fort Henry в Кінгстоні — першого постійного табору для інтернованих. Він прибув туди 17 жовтня 1914 р. Згодом його перевели до табору в Петавава, а потім до Капускейсінґ. Врешті цей «ворожий іноземець» був звільнений та, за іронією долі, влаштувався на працю на фабриці амуніції.

Любомир Луцюк, що був вихований в українській родині, думав, що знає дещо про історію, але був приголомшений розповіддю Сакалюка. Спочатку він не вірив йому, думав, що старший чоловік дещо поплутав або помиляється. Бо ж ні його батьки, ні вчителі й професори ніколи не говорили йому про події першого канадського інтернування.

Тож Луцюк вирішив довідатися дещо більше про цю сторінку в історії Канади. І він мусів поспішати, бо більшість свідків, що пережили час інтернування, були вже похилого віку. Він звернувся до державних архівів Канади, але довідався, що багато матеріалів-протоколів було знищено. На щастя, Бюро публічних протоколів у Великій Британії зберігало багато канадських документів. І Луцюк виявив, що в 1914—1920 роках тисячі чоловіків, жінок і дітей були визнані «ворожими іноземцями» та інтерновані, змушені до тяжкої праці, позбавлені прав, піддані іншим санкціонованим державою пониженням не через якісь поповнені злочини, а тільки через своє походження.

Внаслідок «Акту воєнних заходів» було засновано 24 табори для інтернування, де перебувало 8579 ув'язнених. Близько 3000 були військовополонені (між ними Лев Троцький), але більшість — цивільні. В деяких випадках жінок і дітей висилали також — до Spirit Lake в Квебецькому районі, Абитиби і до Vernon в Британській Колумбії. Інтерновані мусили виконувати тяжку роботу під наглядом озброєних сторожів. Їхнє майно було skonфісковане і не все згодом повернене.

Расистське і антиємігрантське ставлення враз із воєнною нетерпимістю проявлялося по відношенню до інтернованих, попри те, що британський уряд поінформував Оттаву, що багато із інтернованих насправді є вороже наставлені до Австро-Угорщини, і тому не є загрозою для Канади. Інтернування не скінчилося з кінцем війни. Воно тривало ще

■ Пропам'ятна таблиця англійською і французькою мовами

два роки після закінчення Першої світової війни.

І на тому не закінчилося. Історія повторюється. «Акт воєнних заходів», що був застосований проти українців та інших у Першій світовій війні, під час Другої світової війни обернувся проти японських, італійських і німецьких канадців, а у 1970 році — проти деяких квебекців.

Любомир Луцюк рішуче постановив, що усі канадці мають дізнатися про цю несправедливість. Разом з Іваном Григоровичем, тодішнім головою Комітету громадянських свобод в Конгресі Українців Канади, вони пішли в наступ кампанією за визнання і відшкодування.

■ Члени станиці Торонто та гості перед Пластовим домом під час урочистого відкриття пропам'ятної таблиці Проєкту «Сто»

Фото W.J. Torpley

Емігранти з Галичини на залізничній станції в провінції Квебек, 1911. Фото з колекції Library and Archives Canada, надано доктором історичних наук Мариною Гримич

Знайшовся ще один свідок пережитого — Марія Манько Гаскет, яка облагородила кампанію, наполягаючи, що вона має бути задля пам'яті, а не задля грошей. Марія народилася в Монреалі і на 6-му році була арештована з родиною в Spirit Lake. Її молодша дворічна сестра Неля померла там. Марія не хотіла компенсації, не вимагала пробачення. Вона тільки хотіла, щоб канадці пам'ятали про ці події і щоб її діти повірили в її розповіді.

Міністри канадського уряду спершу старалися відповідати, що ніякого інтернування не було, або

Пам'ятник писанці у м. Вегревіль, провінція Альберта, Канада

З нагоди 100-ліття інтернування українців у Канаді видрукувано пам'ятні сорочинки

говорили, що треба забути про ту несправедливість, вчинену в минулому. Дивно, що на інші історичні скарги не було такої реакції.

У 2005 році, працюючи з Інкі Марк, китайсько-канадським членом Парляменту, родичі якого колись теж потерпіли, Луцук забезпечив проходження «Bill C-331» — акту визнання інтернування людей українського походження. Це спричинило дискусії з Борисом Вжесневським, тоді членом Парляменту, для забезпечення відповідного визнання цієї несправедливості. На жаль, з упадком уряду Пола Мартіна ці дискусії припинилися.

Луцук дуже хотів запевнити визнання і відшкодування ще за життя Марії Манько, тому він запросив до співпраці Павла Грода, голову КУКанади, і А. Гладишевського, голову Фондації ім. Т. Шевченка. Їхні переговори з новим прем'єр-міністром Канади довели до створення Фонду для вшанування пам'яті інтернованих почерез пропам'ятні та просвітні ініціативи.

І сьогодні, в 100-ту річницю «Акту воєнних заходів», ми лучимось з канадцами українського, німецького, мадярського, сербського, хорватського і вірменського походження, щоб стати свідками відкриття 100 пропам'ятних таблиць по всій Канаді — в парафіяльних залах, культурних центрах, музеях тощо, в 60 містах, починаючи від Амгерст в Новій Шотії на сході і кінчаючи в Нанаймо в Бритійській Колумбії на заході.

Для українських канадців це відзначення є особливо важливим. Тоді, коли наші брати і сестри в Україні борються за збереження своєї ідентичності та повної незалежності, ми, українці в діаспорі, маємо пам'ятати, як творилася наша ідентичність.

Ця чорна сторінка в історії Канади є частиною нашої українсько-канадської ідентичності. Нам важливо знати нашу історію, пам'ятаючи про тих українських канадців, що постраждали, дбати, щоб подібне ніколи не трапилося ні з нами, ні з іншими.

Government
of CanadaGouvernement
du Canada

Canada

Уряд Канади
ukraine.gc.ca

пл. сен. Роман Ващук, ЛЧ, — новий посол Канади в Києві

Українці в Канаді, а особливо пластуни, з великим задоволенням прийняли вістку про призначення нового посла до України.

Роман Ващук восени 2014 року займе пост дев'ятого канадського дипломатичного представника в Києві.

Свою кар'єру в уряді Канади Роман розпочав в 1987 р. у Міністерстві Зовнішніх Справ. Його перші закордонні призначення консулом з політичних та економічних питань були до Москви, тоді до Києва, відтак до Берліна. В 2011 р. Роман Ващук був призначений послом до Сербії з відповідальністю за Македонію і Чорногорію.

Пл. сен. Роман Ващук, ЛЧ, народився та виріс в Торонті в пластовій сім'ї Євгена і Марти Ващуків. Був членом XI куреня УПЮ ім. Северина Левицького, став Гетьманичем на Орликівці на Союзівці в ЗСА, а в 1980 р. іменований почесним ступенем Гетьманського Скоба. Займав різні пости в пластовій організації, включно з постом станичного в Оттаві.

пл. сен. Роман Ващук та його похресник, юнак Борис Біланюк, відпочивають під час ЮМПЗ 2012

Національний Президент Конгресу Українців Канади Павло Грод привітав його Високоповажність пана Романа Ващука з нагоди його призначення послом Канади в Україні: «Для мене велика приємність щиро привітати посла Ващука від імені українсько-канадської громади з нагоди його призначення. Сьогодні, коли Україна стикається з вторгненням з боку Російської Федерації, ми раді, що Канада продовжує призначати таких здібних послів в Україні. Ми очікуємо плідної співпраці в продовженні підтримки Канадою та нашою громадою українського народу». Пан Грод заявив: «Я знаю посла Ващука на професійному рівні багато років, і я впевнений, що він ефективно й достойно представлятиме Канаду».

Роман завжди відзначався своїм глибоким знанням, широкими зацікавленнями, дружніми відносинами, взірцевою поставою та пластовим дотепом.

Гратуємомо нашому Високоповажаному послові Романові Ващуку та бажаємо плідної праці, всього добра та найкращих успіхів!

пл. сен. Богдан Колос, КВ

Про те, як вберегтися від раку шкіри, має знати кожен

У Пластовому Законі існує окрема точка, яка ставить перед пластуном завдання дбати про своє здоров'я. Однак часто цю точку розуміють надто вузько або й не розуміють взагалі. На таборі усі гуртом роблять руханкові вправи, а чи роблять їх пластуни вдома протягом року — ніхто не знає, хоч програма виховання передбачає таку вимогу. Під час занять на воді, рухливих ігор, мандрівництва ми дбаємо про безпеку учасників, нерозуміючи про власну. Як часто трапляється, що виховники, привівши новацький табір на купіль у гірській річці, пильнують дітей у воді, а самі не мають ані накриття на голову, ані хоча б хустини на плечах, через що отримують опічення і не можуть спати вночі, бо болить спина? Для місця збірок ми зазвичай обираємо відкритий майдан, і якщо на курінному таборі збірка триває коротко, то під час урочистих акцій, як-от ювілейні зустрічі або свята міста, юнаки і юначки вислуховують настоячі довгелезні накази, привітання запрошених гостей, промови провідників. У 1920-х роках пластуни мандрували в одностроях, а отже, мали всі частини тіла прикритими, а капелюх оберігав обличчя від сонця. В теперішніх одностроях, як показав досвід старших пластунів з куреня «Дубове листя», мандрувати не надто зручно, а на таборах утвердилася практика вдягати однострій тільки на ранкову і вечірню збірки. Чи не варто нам подумати про гнучкість певних вимог і традицій задля збереження здоров'я у світлі знань сучасної медицини? Про це розмова зі знайомим медиком і військовиком, генеральним лікарем США пл. сен. Борисом Люшняком, ОХ.

■ Генеральний лікар США
контр-адмірал Б. Люшняк

Редакція

— **Нещодавно вийшла Ваша коротка стаття про поширеність в теперішньому світі раку шкіри. Ви згадали статистику Америки, чи можете доповнити цю інформацію?**

— У США приблизно 5 мільйонів осіб лікується від всіх родів шкірного раку; в цілій країні на лікування від раку витрачається приблизно \$8,1 мільярдів (мільярдів) щорічно.

Найгірший рід шкірного раку — це меланома, яка є злоякісною і може бути смертельно небезпечною. В Америці кожного року лікарі діагностують близько 63000 випадків меланоми, яка спричиняє 9000 смертей щорічно. Від 1973 до 2011 року кількість випадків меланоми зросла більше як на 200%.

На захворювання раком шкіри впливає кілька чинників:

1) географічні — від них залежить, скільки ультрафіолетового опромінення (радіації) доходить на поверхню землі,

2) демографічні — себто расові та етнічні характеристики, що впливають на те, яку схильність до раку мають люди різних рас та націй.

Загалом, немеланомічні види раку проявляються по-різному: в Австралії більше як 1000 людей на рік зі ста тисяч населення має базальноклітинний рак (базаліому), а в Африці на таке саме число населення — менше як 1 особа.

Світова статистика на 2012 рік подана на мережі GLOBOCAN: http://globocan.iarc.fr/Pages/summary_table_site_sel.aspx.

Ці дані свідчать, що на кожних сто тисяч жите-

лів Австралії 34,9 виявляють захворювання меланою, в Новій Зеландії 35,8. У США на сто тисяч населення меланома проявляється у 25,4 чоловіків та у 15,7 жінок.

— **Чи можна твердити, що деякі люди є більше індивідуально zagrożені щодо шкірного раку?**

— Кожен може отримати рак шкіри, але найбільше zagrożені особи, що мають генетичні ознаки, які можуть бути чинниками ризику: світліша шкіра; сині або зелені очі; блондини або рудава; шкіра з веснянками, що виглядає як опічена (або болить після довгого перебування під сонцем). zagrożені є ті особи, члени родин яких мали рак шкіри.

Більшість раків шкіри спричинені поєднанням двох факторів: спадковості та кількості ультрафіолетового опромінення чи то від сонця, чи від УФ для штучної засмаги в солярії.

Зменшення перебування під УФ-опроміненням — це найбільш впливовий чинник запобігання раку шкіри. Чим менше ми отримуємо опромінення сонцем та чим більше захищаємо шкіру, тим легше можна запобігти захворюванню.

— **Ми організуємо і проводимо пластові мандрівки і табори. Ви самі бували в проводі таборів і були комендантом. Часто різні заняття є прямо «під сонцем», і то посеред дня; не завжди діти мають накриту голову. Наскільки це небезпечно?**

— Опромінення УФ від сонця сприяє появі раку у людей. Тому надмірна присутність під сонцем може

бути небезпечною, бо вона збільшує ризик отримати рак шкіри і пошкодити очі, спричиняє раннє старіння шкіри. Але й зовсім оминати сонце — нездорово.

— **Які є ознаки ураження сонцем? Як це швидко минає? Скільки треба бути на сонці, щоб розвинувся рак шкіри?**

— Ознаки ураження сонцем залежать від типу шкіри і від того, якою є міра попечення. Зазвичай шкіра почервоніла і болить. Після кількох днів шкіра може лущитися. Сильне попечення сонцем може викликати пухирці, напухнення, гарячку, дрощі і загальний хворобливий стан. Щодо того, як швидко проявляться симптоми, — це також залежить від інтенсивності УФ-опромінення, роду шкіри і чутливості до сонця.

Опромінення не стається за один раз, це трапляється кілька разів протягом життя, тому важко передбачити, після якого часу з'явиться рак. Більшість шкірних раків розвивається протягом десяти років від часу опромінення.

— **Які є роди такого раку і на основі яких ознак можна виявити пухлину на шкірі?**

— Є три головні типи раку шкіри:

- базаліома;
- сквамозна (плоскоклітинна) карцинома;
- меланома.

Перші два починаються з верхнього шару шкіри (епідермісу). Меланома виникає з меланоцитів, себто клітин, що продукують меланін, який забарвлює шкіру й очі.

Меланому розпізнаємо часто за тим, що змінився вигляд наросту (родимки) — у неї змінюється форма, забарвлення, розмір.

Меланома також може розвинути як нова родимка.

Варто запам'ятати 5 ознак для розпізнавання меланоми в родимці:

- асиметрія (одна половина не така сама, як друга);
- нерегулярний обвід, крайчики зубчасті або нечіткі; забарвлення розпливається поза обвід;
- неоднорідне забарвлення: можуть бути відтінки чорного, бронзового і бежевого. Бувають місця білого, сірого, червоного, рожевого або й синього кольору;
- діаметр: помітна зміна у розмірі, що звичайно збільшений. Меланома може бути малесенька, хоча звичайно є більша як горошина (більша як 6 мм, або чверть інча);
- ріст меланоми: родимка змінилася за кілька тижнів або місяців.

— **Що мають робити пластуни, якщо доводиться багато перебувати на сонці — на таборах, мандрівках, дефілядах?**

— Щоби запобігти виникненню шкірного раку, треба:

- бути в тіні, зокрема в полудневих годинах,

- носити одяг, що прикриває руки і ноги,
- носити капелюх із широкими крисами, щоб мати тінь на обличчі, голові, вухах і шиї,
- носити протисонячні темні окуляри, зокрема такі, що прикривають голову також збоку; на окулярах має бути зазначено, що вони охороняють і від УФА, і від УФБ,
- вживати охоронні мазі проти сонця з фактором мінімум 15, на яких зазначено, що вони охороняють проти УФА і УФБ.

Треба дбати про те, щоб у місцях, де проводимо час надворі, можна було сховатися від сонця. Тому треба:

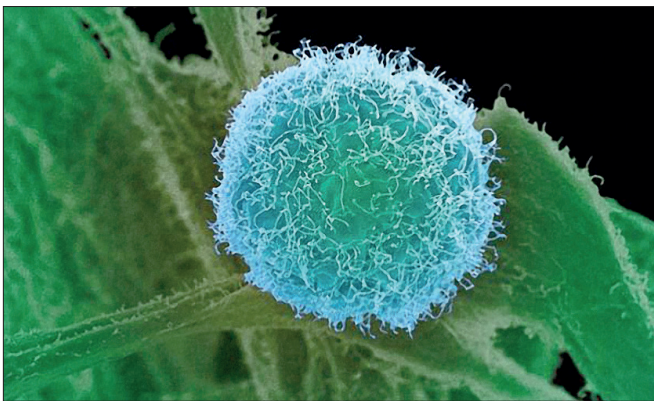
- на різні заняття збільшити площу, що буде в тіні;
- підтримувати і заохочувати притримування протисонячного захисту в місцях, де відбуваються заняття надворі;
- організувати пластові заняття так, щоб учасники мали захист від сонця;
- тим, що працюють надворі, створювати можливість для захисту від сонця.

— **А коли сонце за хмарами і йде дощ або сніг — також треба вважати, щоб не стояти під сонцем? Це стосується, зокрема, лежцетарських таборів.**

— Ми недооцінюємо суму УФ-опромінення, коли є хмарно, паде дощ або сніг. Рівень УФ є найвищий, коли небо незахмарене, бо хмара знижує

Борис Люшняк промовляє до учасників святкування 50-ліття «Лісової школи», 2014

■ *Ворог людства — ракова клітина шкіри*

освітлення на людину. Однак легкі або тонкі хмари не знижують опромінення, навіть навпаки, можуть посилити його рівень через розсіювання променів.

Тому треба пам'ятати про тінь і потребу відповідного одягу, зокрема там, де є поверхня, що дуже відбиває промені сонця (сніг, вода, пісок).

Такі поверхні, що добре відбивають промені, можуть збільшити ураження. Зокрема, свіжий сніг майже подвоює суму УФ. Пісок і вода також це роблять, тому треба бути уважним, щоб усе робити для охорони від опромінення.

— Чи кожна хвилина під сонцем додається до якоїсь суми, що становить небезпеку? Чи достатньо людині опалитися один раз?

— Так, ефект від піддавання під УФ-опромінення є кумулятивний. Чи це одноразове і короткотривале ураження, чи довготривале (коли хтось працює надворі під сонцем, кожного дня), це побільшує ризик раку шкіри. Перенасвітлення УФ-променями назавжди нищить людську ДНК (DNA).

Крім того, що це збільшує можливість появи раку шкіри, кумулятивне опромінення пристарює шкіру (викликає зморшки і темні плямочки). Це також може знищити фактуру шкіри і збільшити ризик очних хвороб, які призводять до сліпоти.

Деякі роди раку шкіри пов'язані зі специфічним родом перенасвітлення УФ.

Є два роди такого прояву:

а) протяжне (хронічне), коли хтось кожного дня працює під сонцем. Таке ураження часто призводить до сквамозноклітинної карциноми;

б) переривчасте, коли особа, що рідко буває на сонці, сильно попечеться. Це радше викликає базаліому і меланому (остання — найбільш небезпечний рак шкіри).

— Чи не варто на вишколах пластових виховників присвячувати увагу цій справі? Чи батьки свідомі того, яка є небезпека від сонця? Як підсумувати головні поради, щоб не наражувати себе і дітей на шкірний рак?

— Хоча особи з яснішою шкірою підпадають під більший ризик розвитку раку шкіри, відомості про цю загрозу треба поширювати серед усіх. Треба, щоб усі знали, що можна робити такі коженденні кроки, щоб вести здорове та активне життя і також проводити час надворі:

- треба носити капелюх, протисонячні окуляри та охоронний одяг;
- треба шукати тінь, зокрема в середині дня;
- треба вживати протисонячні мазі, креми проти УФА і УФБ, із SPF-фактором 15 або вище;
- не треба приймати сонячних купелей та штучно засмагати. Загоріла шкіра — це знищена шкіра.

Всі сектори суспільства мають звертати увагу на небезпеку появи раку шкіри: від лікарів до вчителів та провідників підприємств — всі можуть запровадити відповідні вимоги, права і практики для цього. Також пластові проводи і виховники мають звертати на це увагу у праці з молоддю.

Розмовляла

пл. сен. Лариса Залеська Онишкевич, ПС

Довідка

Контр-адмірал Борис Д. Люшняк тепер займає пост діючого Генерального лікаря США («Surgeon General»), що відповідає цивільній посаді Міністра охорони здоров'я. Його обов'язком є дбати про поширення наукової інформації про те, як можна поліпшити стан здоров'я окремого громадянина і цілого народу. Він наглядає над 6800 медичних офіцерів.

Борис Люшняк народився у Чикаго, в родині іммігрантів з України. Він закінчив студії на 6-річній програмі медичних наук, а потім досягнув докторат із медицини 1983 року. Роком пізніше вступив ще на студії охорони публічного здоров'я (має ступінь магістра в цій галузі). Пізніше проходив кількарічне спеціалізування з дерматології. Він є також професором дерматології.

Борис Люшняк вважає, що добрий приклад — це найкращий учитель. Він їздить на довгі відстані ровером, бігає, ходить у мандрівки і плаває каяком. Він радо мандрує горами; 2012 р. здобув вершину гори, найбільш покритої льодовиком, — г. Рейнір у США (височина 14000 стіп, або 4267,2 метри).

Борис є пластуном, членом куреня «Хрестоносці». Закінчив вишкіл «Лісової школи», часто бував членом проводу різних таборів, а також був комендантом юнацького табору.

«Жодне обличчя не було усміхненим!»

«І жодне обличчя не було усміхненим! Жодне!» — говорить мисткиня про свою скульптуру під назвою «Майдан».

Авторка цього величезного твору — Емілі Анна Бенеш Бжезінська. Вона належить до родини політиків і дипломатів: дідусь — рідний брат президента Чехословаччини Едварда Бенеша. Чоловік — високопоставлений американський політик польського походження Збігнев Бжезінський, один їхній син — посол. Мисткиня відчуває і переживає політичні події, а зокрема події у слов'янських країнах.

Покинувши вживати різноманітні матеріали, п. Бжезінська вже майже 20 років працює з дуже оригінальним матеріалом — стовбурами високих дерев, які вона ріже, викарбовує, вигладжує, вирізьблює. Чотири роки тому вона почала працювати над збірною скульптурою під назвою «Родинне дерево»: у частину кожного вискульптурованого стовбура вона вставляє велику світлину одного з членів своєї родини. Кожен член родини зображений у скульптурі майже у повний зріст; поруч з іншими вони створюють немов ліс.

2014 року, під час подій у Києві, пані Бжезінська побачила фотографію з Майдану; дала їй побільшити і — в стилі своєї попередньої скульптури — вліпила її у вигладжену видну частину середини великого стовбура. Її вразило, що всі обличчя на Майдані були такі серйозні, напружені. Ніхто не усміхався. Це ж бо був час, коли Росія забрала в України Крим! Ті обличчя передають величаву журбу і біль за свою країну! А може, й більше?

Мисткиня має вже 82 роки, та далі сама вирізує свої скульптури. Вживає для цього сокиру і 6 різних електричних пил до різного роду дерева. Стовбури зазвичай удвічі (або й більше!) вищі за скульпторку. Її твори виставляють у різних галереях не тільки у США, а й в Європі. 2003 р. у Флоренції здобула 1-е місце в категорії скульптури; її твори також прикрашають різні парки та галереї Америки.

*За матеріалами
американської преси підготувала
пл. сен. Лариса Залеська Онишкевич*

пл. сен. дов. Галина Потюк, Гр. Тричі по 30

У четвер, на празник Вознесіння Господнього, у нас було свято. Таке тихе родинне свято. Сеньйори станиці Львів після роботи зустрілись в одній з львівських кав'ярень, щоб вшанувати гарну, світлу людину, пластунку сеньйорку довір'я Богуславу Гринів з 2-го куреня УПС «Ті, що греблі рвуть». 28 травня 2014 року подрузі Богуславі сповнилося 90 років, а ми стверджували — тільки 30, тричі по 30...

Давно не збирались у такому колі, більше як півроку тому... Стільки всього відбулось за той час — хвилювань, напруги, праці, надії, віри... Горя, сліз... І знову — праці, надії, віри... Тільки б втриматись. Здолати той шалений герць до споконвічної мрії. Витримати оте жорстке історичне вариво, щоб врешті народилася нація і на весь світ заяснила держава Україна — єдина, неподільна, світла і могутня у своїй красі, мудрості й любові.

Зустрілись... Вже вкотре наша дорога Буся так вчасно зібрала нас і легко, непомітно зосередила на чомусь вкрай важливому — щоб мати успіх і досягнути мети, треба щоденно працювати над собою, щодня долати власну слабкість.

От скажіть, хто з нас зможе продекламувати напам'ять свій улюблений вірш? Мабуть, одиниці. А Богуслава у свої 90 літ може годинами переказувати улюблені вірші різних поетів, щодня оглядає пресу та готує аналітику для рідних та близьких, опікується старшими сеньйорами, а також потребуючими, підтримує великодні та різдвяні проекти юнацьких куренів з привітання сеньйорів, підтримує ініціативи юних та молодих, живе справами осередку сеньйорів станиці

Львів, завжди має для кожного потрібне слово поради та підтримки, постійно готує маршрути та програми для «Мандрівок поколінь», активно долучалася до підготовки святкувань ЮМПЗ.

От і зараз, на зустрічі, від неї звучить висока поезія:

*...Хай буде все небачене побачено,
Хай буде все пробачене пробачено.*

*Єдине, що від нас іще залежить, —
Принаймні вік прожити, як належить.*

А згодом:

*...Можна все на світі вибирати, сину,
вибрати не можна тільки Батьківщину...*

...Горять свічки; зусібіч ясніють очі; довкола одnodумці, друзі... У кімнаті витають сердечні слова, легкий гомін споминів, зазвучали жарти. І вже й сама відчуваю, як врівноважуються думки, на душі світлішає і стає так ясно й легко, як у дитинстві.

Ось воно — торжество життя, яке вбирає в себе зріст юних, енергію молодих, дію зрілих і мудрість сивих. Ось він, Пласт, що акумулює свою життєву силу через тяглість поколінь. Будь ще довго поруч з нами, наша подруго, учителько, наставнице, порадице, опікунко всіх — і юних, і молодих, і зрілих, і сивих, — наша дорога Бусю — Богуславо!

Так і хочеться повторити вітальні слова сеньйора Ігоря Поповича:

Браво! Браво! Слава! Слава!

Бо Ти — наша Богуслава.

Слава Всевишньому!

Слава Україні!

Фото з архіву
Ю. Гладкого

Сидять попереду Богуслава Гринів, Ігор Попович. Стоять: Юрко Гладкий, Юля Билень, Галина Потюк, В'ячеслав Стебницький, Марта Мадич, Олесь Криський, Наталка Гасюк, Наталка Мельник. Позаду: Ростик Слабівський, Богдан Гасюк

пл. сен. Ліна Полихата, Гр. Про ювілярку

Подруга Буся (таке псевдо ювілярки) для пластунів Львова — це мірило світла, доброти, шляхетности, взірцевої пластової поведінки; це людина слова, діла і духа. За свої 90 років так багато зробила, допомогла, навчила.

Народилася Богуслава Гринів 28 травня 1924 р. у м. Бучач Тернопільського воєводства (тепер Тернопільська область) у родині доктора-юриста, адвоката Михайла Гриніва та Стефанії з роду Рогатинських. У 1929—1935 рр. навчалася у шестикласній польській школі, після чого протягом 4 років здобувала освіту в Бучацькій гімназії.

У 1934—35 рр. юначкою таборувала на пластових оселях, що їх організувала Комісія виховних осель і мандрівок молоді (КВОММ) на Остодорі, а згодом, у 1937—1939 рр., — на Соколі. Її першою виховницею була скавтмастер Дарія Білінська (Навроцька). З тих часів добре пам'ятає Івана Чмолу та Андрея Шептицького.

З приходом на Західну Україну большевиків патріотичну сім'ю Гринівих жорстоко репресували. Доктора Михайла Гриніва заарештували вже у вересні 1939-го, розстріляли в квітні 1940-го під час людинобивчої акції, яка отримала назву Катинського злочину (правду про долю свого батька Богуслава дізналася лише в 1994 р.). У жакливому 1940 році Богуславу, а також її матір Стефанію і брата Ігоря депортували в Казахстан.

У 1946 р. Богуслава повернулася до Львова. Навчалася на курсах при Торговій академії, пізніше — у Львівському політехнічному інституті. Після закінчення інституту у Львові була скерована в аспірантуру Московського авіаційного інституту. Там у 1965 р. захистила дисертацію і здобула науковий ступінь кандидата технічних наук. Працювала доцентом кафедри нарисної геометрії у Львівському політехнічному інституті аж до виходу на пенсію у 1987 році.

Богуслава Гринів є членкою правління добродійного товариства «Пошук», завданням якого є пошук місць поховань жертв репресій.

У 1990 році прийшла до відродженого Пласту — сеньйорського осередку станиці Львів, долучилася до 2 куреня УПС «Ті, що греблі рвуть».

У жовтні 2004 року Головна Пластова Булава надала Богуславі Гринів друге відзначення УПС — Орден Вічного Вогню в сріблі.

Під проводом Богуслави Гринів активно працювали «Греблі» та сеньйори Львівської округи над проєктом «Вічна Ватра на Личакові». Знайдено, відновлено і зафіксовано на плані могили пластунів у Львівському історично-культурному музеї-заповіднику «Личаківський цвинтар». Згодом акції поширилися на інші кладовища в Україні. Разом із Галиною Субтельною, Романом Дзюпином та Романом Риф'яком працювала над книжечкою-путівником по Личаківському цвинтарю та над схожим путівником по Янівському кладовищу (опис поховань пластунів). Книга «Вічна Ватра на Личакові» вийшла друком (Львів, 2007), а машинопис книги «Вічна Ватра на Янові» був переданий до видавництва.

Понад 10 років Богуслава Гринів є натхненницею краєзнавчих мандрівок львівських сеньйорів і пластунів молодшого віку «Мандрівки поколінь».

Богуслава Гринів у 2007 і 2009 роках долучалася до організації табору для старших пластунів-прихильників «Життя в Пласті», що відбувався на Соколі. Окрім участі у мандрівці в Підлюте та розповіді про таборування на Остодорі і Соколі у 1930-х роках проводила гутірки «Митрополит Андрей Шептицький — добродій для українського народу і Пласту».

Подруга Богуслава завжди дивує своєю активністю, простотою і доступністю, витонченими манерами і вмінням бути цікавою. А скільки вона знає українських поезій, декламує їх емоційно та щиро!

Бусю, крокуйте й далі по землі, несіть добро, світло, натхнення людям!

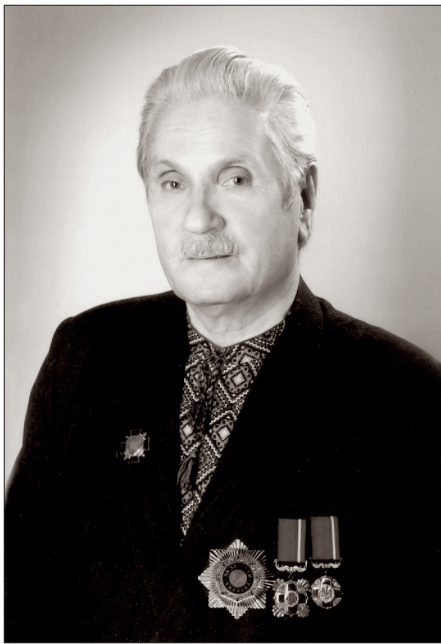
За матеріалами Пластопедії та інших інтернет-видань

■ Богуслава Гринів розповідає учасникам табору «Життя в Пласті» про Митрополита Андрея. Підлюте, 5 серпня 2007

Голові Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих Петрові Франку — 80 років

4 липня святкує 80-ліття голова Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих, дослідник, письменник, редактор, громадський і політичний діяч Петро Франко. З нагоди ювілею Петра Михайловича привітав голова Львівської обласної ради. «Відданістю національній ідеї, безкомпромісністю, непохитністю переконань, невтомною працею на благо України, діловитістю й організованістю, людяністю та чуйністю Ви здобули заслужений авторитет серед громадськості нашої області, національно-патріотичних кіл України, — йдеться у вітальному листі Петра Колодія. — І сьогодні ми складаємо слова глибокої поваги до Вашої особи. Прожиті Вами роки можуть слугувати прикладом жертвовного служіння своєму народові, своїй землі, нашій матері — Україні».

Петро Франко народився 1934 року в с. Глиниці Яворівського району Львівської області. Українець, позапартійний. За участь у національно-визвольній боротьбі 1949 року 15-річним юнаком був засуджений до п'яти років ув'язнення, яке відбував у Мордовських особливих концтаборах.

Петро Франко є сеньйором Пласту, членом фонду зі спорудження пам'ятника Степанові Бандері (1993 р.) та Романові Шухевичу (2007 р.).

1992 року обраний головою Львівського обласного товариства політичних в'язнів та репресованих.

Окрім того, Петро Франко — дослідник, письменник, головний редактор першого в Україні семитомного видання життєписів, споминів та нарисів учасників національно-визвольної боротьби 1940—1950 рр. «У боротьбі за волю України».

За його авторством видано 19 буклетів-нарисів, 18 почесних відзнак та нагрудних значків, присвячених видатним державним, церковним, політичним, військовим діячам, письменникам, науковцям, та чотири поштові конверти до ювілейних історичних дат.

За ініціативи Петра Франка виготовлено та встановлено такі художньо-меморіальні таблиці: одному з визначних ідеологів українського націоналізму Юрію Липі, співзасновнику ОУН Романові Сушці, патріархові Йосипу Сліпому, головнокомандуючому УПА Романові Шухевичу, засновнику УВО-ОУН полковнику Євгенові Коновальцю, митрополиту Андрею Шептицькому. Петро Франко — ініціатор перейменування багатьох вулиць Львова. Нагороджений Орденом Свободи, орденами «За заслуги» I, II і III ступеня.

■ Ювіляра вітають пл. сен. Ігор Попович, пл. сен. Олесь Криськів та юначки станиці Львів

Тетяна Козирєва, газета «День»

<http://www.day.kiev.ua/uk/news/040714-golovi-vseukrayinskogo-tovaristva-politichnih-vyazniv-i-represovanih-petrovi-franku-80>

Книги, які мали на мене вплив

2011 року журнал «Пластовий шлях» (див. числа 166—168) публікував статтю професора Волинського національного університету Анатолія Свідзинського «Чи маємо ми думати та діяти заради майбуття людства?», написану спеціально для нашого видання. У вступному слові автор звертає увагу на те, що тематика журналу є здебільшого вузько пластова, а про проблеми, які стоять сьогодні перед Україною та перед усім людством, згадується вкрай рідко. Однією з характерних рис сучасної молоді людини проф. Свідзинський вважає брак чи «немодність» читання. У пропонованій статті, що готувалася для редакції газети «День», йдеться, власне, про читання як один з чинників формування характеру і про ті книги, які свого часу вплинули на характер автора.

Звісно, у кожного перелік таких творів виявиться іншим, але беззаперечно, що прочитане у різному віці залишає незгладимий слід у душі людини. Пропонуючи вашій увазі цю замітку, хотілось би отримати й від вас відгук: які саме книги стали для вас визначальними і чому?

Редакція

Я не літературознавець, а читач. Певний того, що з величезного масиву світової художньої літератури прочитав малу його частину. Тому можу говорити лише про ті твори, які мали на мене найбільший вплив, формували світогляд, смаки, естетичні норми. Не наполягатиму, звичайно, на тому, що наступні оцінки авторів та їхніх творів мають якийсь абсолютний характер. Вони переконливі для мене, бо ж я як особистість, власне, і створений ними.

Так сталося, що ще до школи я пізнав багатющий світ українських казок, що їх мені розповідала старша дівчина, яка волею долі (чи, власне, недолі) потрапила до нашої родини¹. Ці розповіді справили настільки сильне враження, що ще довгий час по її від'їзді марив їхніми сюжетами, розповідав іншим. А нині, оглядаючись назад, бачу, що наша українська фольклорна спадщина є винятковою за багатством ідей, ситуацій, а також насичена добром, справедливістю, милосердям.

Пізніше, виявивши в нашій хатній «бібліотеці» лише чотири збірки: Пушкіна, Лермонтова, Гоголя і Некрасова, — я завзято їх читав і найбільш уподобав Гоголя. Відтоді в будь-який час мого життя, беручи до рук том Гоголя, не можу від нього відірватися незалежно від того, на який твір натрапляю. Звичайно, зараз маю збірку чудових перекладів українською мовою творів Гоголя з українського життя, але з неменшою насолодою читаю «Мёртвые души», а зрештою і все інше, включно з «Избранными местами...». Гоголь для мене абсолют, хоч, звичайно, я завжди готовий читати в бездоганних українських перекладах «Гаргантюа та Пантагрюель» Рабле (переклад А. Перепаді²), «Де-

Фото М. Жуковий

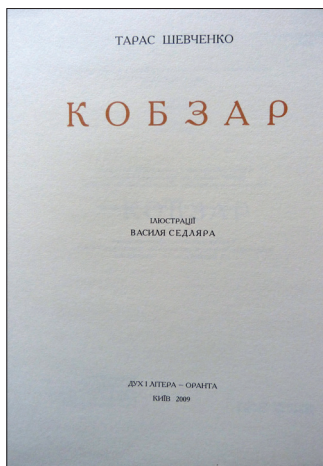
■ Анатолій Свідзинський вдома за читанням

камерон» Бокаччо та «Дон Кіхот» Сервантеса (обидва в перекладі М. Лукаша³). Між нами кажучи, я глибоко співчуюю своїм російським знайомим, які позбавлені радості читання цих та багатьох інших авторів (Вольтера, Франса, Гашека...) українською

¹ Дівчина Галя втекла з транспорту, який формували для вивозу «куркулів» в Сибір на станції Жмеринка, і певний час жила в родині Свідзинських. Згодом, дізнавшись про місце поселення своїх батьків, поїхала до них. (Тут і далі примітки редакції).

² Анатоль Перепада (1935—2008) — український перекладач з романських мов, лавреат багатьох перекладацьких премій.

³ Микола Лукаш (1919—1988) — український перекладач, поліглот. У 1973 році написав до Президії Верховної Ради СРСР заяву з проханням заарештувати себе замість хворого на сухоти Івана Дзюби. Внаслідок цього зазнав тривалого переслідування і заборони публікувати переклади. Його український переклад «Фауста» визнаний у Німеччині найкращим серед іншомовних версій.

■ Перевидання «Кобзаря». Справа — ілюстрація до поеми «Гайдамаки»

мовою. Звичайно, міг би навести перелік багатьох інших улюблених авторів світової літератури, тим більше, що вже у зрілому віці ми з другом вправлялися у складанні списків «100 найкращих книг», які ми взяли б з корабля-бібліотеки на місці Робінзона Крузо. Природно, що такий список «найкращих» незмінно перевищував обумовлену сотню, і вся ця затія провалювалася.

Тому повернуся до книг, визначальних у моєму особистому житті. Такою у мої 17 років стала книга Герцена «Былое и думы». Прочитавши її, я відчув, що моє життя поділилося на дві частини: до і після неї. І не тому, що захопився нею як художнім твором, а завдяки інтелектуальній потузі, що відкрилася мені в ній.

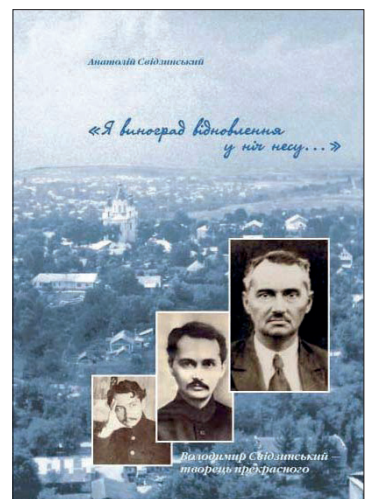
Окремо хочу сказати про Тараса Шевченка. Починаючи з 8 класу вивчав його творчість під керівництвом вчителя, який безмежно любив Шевченка і на порушення навчальних планів присвятив йому аж дві чверті; завдяки цьому я збагнув велич нашого найбільшого поета, хоч деякі його твори доходили до нас в дещо препарованому вигляді. Зараз втішаюся первинним текстом Кобзаря у новому виданні з ілюстраціями Василя Седляра⁴. Страшно подумати, ким були б ми всі без Шевченка.

А вже в університеті мене буквально полонив Чехов. Може, це збоку виглядало кумедним, але якихось півтора роки поспіль я не хотів читати нікого з класиків російської літератури, крім Чехова (винятком, звичайно, міг бути лише Гоголь, втім, хоч мовою він і належав до російської літератури, але духом — до України). В Москві, в аспірантурі, я, здається, не прочитав жодної художньої книги. Працював 18 годин на добу, обліковуючи витрати часу

не гірше за Олександра Любіщева⁵. Так само кілька років у Харкові. Але 1967-го року, після завершення одної важкої роботи у фізиці, відчув перевтому і нагальну потребу якийсь час нічого не робити, а тому занурився у читання художньої літератури і прослуховування музичної класики. На щастя, мав гарних наставників. Один мій друг, гуманітарій, випускник Харківського університету, підробляв на роботі в бібліотеці імені В. Короленка. Боюся, що мені не повірять, але це факт: за списками, затвердженими «органами», бібліотека повинна була час від часу знищувати «шкідливі» книги, а мій друг зметитував, що для дурного начальства можна обмежитися спаленням палітурок, самі ж книжки забирав собі. У такий спосіб він зібрав у себе вдома чимало кількості творів західноєвропейських класиків, які, звичайно, давав читати й мені. За ці кілька років я прочитав всі його «безпалітурні» книжки, але згодом повернувся до роботи у фізиці й не мав можливості читати регулярно. Однак видатні книги («Майстер і Маргарита» Булгакова чи «Доктор Живаго» Пастернака) не пропускав.

Звичайно, вже в незалежній Україні прочитав твори Осьмачки, Самчука, Багряного, Барки, Домонтовича, а також дивовижного грона письменників розстріляного відродження. Особливим надбанням цього часу став Василь Стус. У ці роки читав більше і систематичніше, оскільки як член Товариства української мови мав обов'язок виступати з лекціями, а часом і з публікаціями про визначних українських авторів. Прикладом публікації стала моя стаття про Петра Григоренка в журналі «Зона».

Свого часу школа не змогла дати належного уявлення про творчість Лесі Українки. Тому її геніальність розкривалася для мене поступово. Велику користь принесла мені в цьому відношенні книга Оксани Забужко «Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій». Що ж до художнього твору самої Забужко «Музей покинутих секретів», то, придбавши його, одразу розпочав його читати, але, прочитавши близько 50-ти сторінок, покинув,

⁴ «Кобзар» з ілюстраціями Василя Седляра, українського художника-авангардиста, учня Михайла Бойчука, вперше вийшов друком 1931 року в Харкові (друге видання — 1933 р.). Більшість накладу обох видань, визнаних радянською владою «небезпечними», було вилучено і знищено, а сам ілюстратор розстріляний у час Великого терору 1937 року. «Кобзар» перевидано 2009 року у видавництві «Дух і літера».

⁵ Олександр Любішев (1890—1972) — російський філософ, біолог. Створив систему обліку власного часу, щоб мати можливість максимально продуктивно працювати як науковець.

збагнувши, що таку книгу в обстановці викладацької суєти в кінці навчального року читати не можна. В перший же день відпустки повернувся до неї і прочитав всю, а в кінці відпустки прочитав її вдруге. На мій погляд, книга беззастережно заслуговує Нобелівської премії.

Але повернімося до світової класики. Одна з найулюбленіших моїх книг — «Дон Кіхот» (звичайно, в перекладі Лукаша). Останній раз читав його в лікарні і просміявся майже цілу ніч. По кількох годинах передранкового сну прокинувся настільки бадьорим, що в той же день почав писати підручник з теорії відносності і встиг завершити до виписки цілих два розділи.

Для лікування сміхом, безумовно, надається також безсмертний твір Ярослава Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка», бажано в чудовому перекладі С. Масляка⁶.

Гомерівська «Одіссея» мене зачарувала (на відміну від «Іліади»). Читав її кілька разів. Чому? Глибинна причина могутнього впливу цього твору переконливо з'ясована Оксаною Пахльовською в статті для «Дня». Любов до рідної домівки і прагнення з'єднатися з батьківщиною є питомою для європейської людини і стала визначальною рисою європейської ментальності. Саме це було рушійною силою Одіссея, який здолав усі труднощі на шляху додому. В цьому основне джерело того чару, яким наповнена «Одіссея» Гомера.

На закінчення ще про одного дивовижного автора. Це мій дядько Володимир Свідзинський⁷. 1940 року він подарував батькові примірник своїх «Поезій». Батько не зміг їх зрозуміти, і для мене це стало викликом. Відчув, що батько помиляється. Моє пізнання поезій В. Свідзинського разом з дослідженням його життєвого шляху, який обірвався трагедією — спаленням живцем у клуні села Непокрите Харківської області 18 жовтня 1941 року енкаведистськими катами, — я описав у книзі «Я виноград відновлення у ніч несучи... Володимир Свідзинський — творець прекрасного» (Київ, видавництво ім. Олени Теліги, 2003).

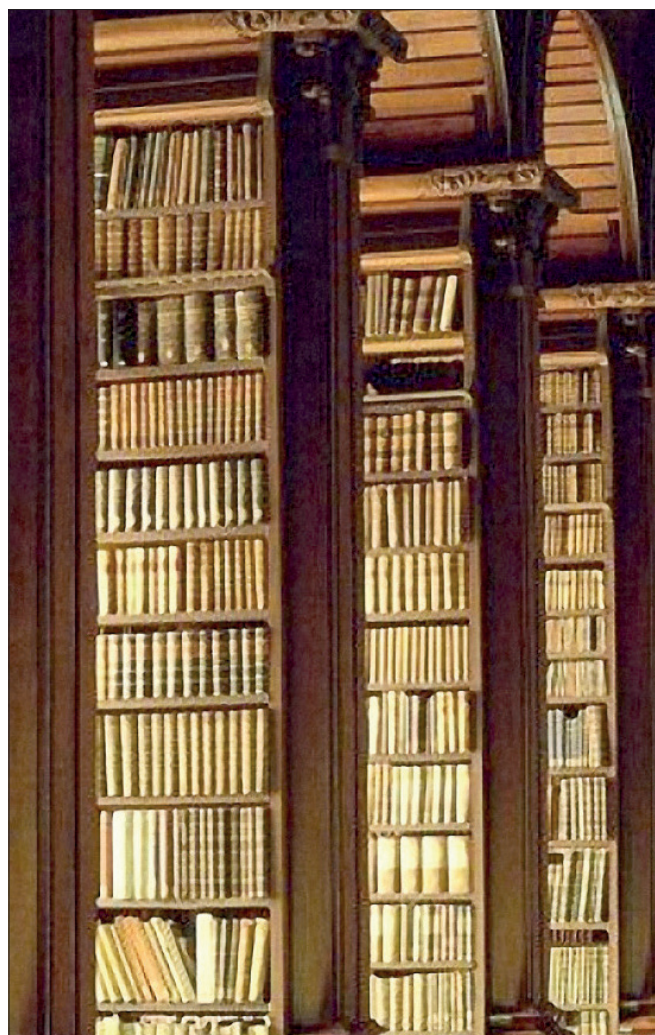
Читаючи цей допис, легко помітити, що автор тягнє до літератури сатиричної чи навіть саркастичної, загалом такої, що породжує сміх. Це так, що більше — тут не названо багато творів такого роду, починаючи від «Золотого осла» Апулея, «Похвали глупоті» Еразма Роттердамського, книги про шільдбюргерів, пригод Мюнхгаузена, «Кандіда» Вольтера, Козьми Пруtkова, творів Франса, сатир Щедріна, «Собачого серця» Булгакова... аж до пригод Чонкіна. Їх я читав багатократно впродовж всього життя.

Виникає питання, як така настанова поєднується із захопленням поезією Володимира Свідзинського, в якій домінують інші мотиви: обоження природи, в якій вдалині від людської суєти поет шукає «ті дороги, що землю, втомлену любов'ю, вели до нас, її найменших»?

Що ж, я теж вірю в красу Божого творіння, схиляюся перед його гармонією, вірю в добро, яким щедро наділена людина, і той, хто не розгубив його в життєвій суєті, часом досягає подиву гідних висот (згадаймо хоч один взірець — Блезя Паскаля).

Але мені близька думка Оскара Вайльда: «Людство ставить до себе надто серйозно. Це його первородний гріх. Якби печерні люди навчилися сміятися, вся історія людства склалася б зовсім інакше». Для мене сміх — головний засіб, який забезпечує людині абсолютну перемогу над силами зла, без насильства.

Тому цінуймо Книги, які вчать нас перемагати зло сміхом.

⁶ Степан-Юрій Масляк (1895—1960) — український поет і перекладач, галичанин. У 1924—1945 рр. жив на еміграції в Празі. Перекладав з чеської, польської, італійської, французької, німецької, словацької мов, а також польською мовою — твори українських і російських поетів.

⁷ Володимир Свідзинський (1885—1941) — український поет і перекладач, автор трьох прижиттєвих поетичних збірок (четверта видана після смерті автора). Заарештований, трагічно загинув під час відступу радянської армії з Харкова.

пл. сен. Ярослава Рубель, ПС

Спадщина Анни Ярославни, королеви Франції

■ Анна Ярославна

У 1977 році у Північній Валії (Англія) відбувся перший міжкrajовий вишкіл юнацьких виховників. Вишкіл був організований Головною Пластовою Булавою при співпраці голови КПС у Великій Британії пл. сен. Оксани Паращак. Душею вишколу був відомий пластовий виховник, пластун ще з 1920-х років, якого всі поважали, а пластунки захоплювалися, Слонь — Роман Копач, ЛЧ.

Після закінчення вишколу за допомогою пл. сен. Іриней Костельника організовано прогульку до Франції для пластунів Америки і Канади. Провідником цієї прогульки був пл. сен. о. Павло Когут зі Страсбургу, Франція. Отець Павло дуже дбав, щоби пластуни мали змогу в першу чергу відвідати всі українські пам'ятки, які знаходяться в Парижі і околиці.

І так, одного гарного дня ми опинилися в Санлісі, 45 км від Парижа, де стрінулися з українською історією XI ст. Емоційні переживання були великі, питань більше, а фотоапарати працювали на всі сторони.

В Санлісі мешкала племінниця святих Бориса і Гліба, Анна Ярославна, донька князя Ярослава Мудрого і шведської принцеси Інґегерди. Анна одружилася з Генріхом I і стала королевою Франції. Шлюб

Анни з королем Генріхом I відбувся 1051 р. в реймській катедрі. Анна привезла зі собою слов'янське Євангеліє, яке подарувала катедрі в Реймсі. Відтоді на цьому Євангелії французькі королі складали присягу під час своїх коронацій.

Анна славилася своєю освітою, культурою, мудрістю і красою; вміла читати і писати, знала п'ять мов, була добре обізнана в політиці і брала активну участь в державних справах. Після смерти короля Генріха I його восьмирічний син Філіп був коронований та став управителем держави під регентством своєї мами, королеви Анни Ярославни, і графа Балдуїна. У 1067 р., із досягненням Філіпом повноліття, роль Анни як наставниці вичерпано. Вона залишає королівський двір і живе у своїх маєтках, але й далі допомагає синові.

Анна провела більшість свого життя у Санлісі, який тоді був столицею і резиденцією французьких королів. Тут вона очікувала народження першого сина Філіпа I. Анна народила ще двох синів, Роберта і Гуго. Роберт помер у підлітковому віці. Філіп I увійшов в історію Франції як переможець, господар, ди-

■ Церква свв. Бориса і Гліба (раніше — св. Вікентія) в Санлісі, Франція

■ Перший міжкrajовий вишкільний табір юнацьких виховників у Північній Валії, 1977. Сидять зліва: М. Лучанко, П. Пілецька, Д. Григорчук, нн., Т. Маркус, М. Турянська, прізвища інших встановити не вдалося. Стоять зліва: Б. Паращак, Б. Комарницький, М. Костів, Ю. Кучинський, Р. Юзенів, А. Ёнкала, Р. Саюк, А. Ковалковська, О. Стасюк, нн., М. Ёнкала, нн., Ю. Тисовський, М. Дицьо, О. Михайлів. Задній ряд справа: Я. Рубель (комендантка), О. Паращак (голова КПС Великої Британії), О. Пендюк, о. П. Когут, прізвища інших встановити не вдалося

пломат. Її внук Людовик VI прославився як відважний захисник Франції від німецьких завоювників та був великим прихильником вільного селянства. А інший внук Анни, Філіп II (1165—1223), заснував у Парижі університет, що став відомим центром науки у Західній Європі.

Згідно з обіцянкою, яку дала Богові, Анна побудувала монастир і церкву, присвячену св. Вікентію. У 1060 році Анна заснувала Абатство святого Вікентія. Абатство разом з каплицею та скульптурою Анни зберігається до сьогоднішнього дня. На скульптурі є напис «Анна руська, королева французька, засновниця храму у 1060 р.».

Саме цю церкву поруч з Абатством Українська Єпархія св. Володимира в Парижі на чолі з Владикою Борисом Гудзяком, президентом Українського Католицького Університету, придбала 27 вересня 2013 р. Церква є з тесаного каменя,

загалом в доброму стані. Вона має також великі підземелля, де знаходяться катакомби римських часів. При церкві діятиме культурний центр Анни Ярославни, який представлятиме українську культуру та розвиватиме українсько-європейську співпрацю.

Пластуни з вишколу у Північній Валії — чи пам'ятаєте, як 35 років тому ми захоплювалися 1000-літньою церквою Анни Ярославни, її холодною внутрішньою обстановкою та пам'ятником Анни? Сьогодні та церква наша! Це храм Української греко-католицької Церкви, присвячений свв. Борисові і Глібові. Двері храму відкрилися для всіх охочих 16 листопада 2013 р.

Цю велику подію заключив і підписав акт договору пл. сен. гетьманський скоб, Єпископ Франції Кир Борис Гудзяк. Владико Борисе, пересилаємо Вам тричі «СКОБ»!

■ Архирейська Літургія в церкві свв. Бориса і Гліба

■ Інтер'єр Церквм свв. Бориса і Гліба

св. п. пл. сен. дов. Міляс Лебедович, ЛЧ (14 серпня 1936 — 19 липня 2012)

Міляс (Омелян) Лебедович народився в Мостиськах на Львівщині. У 1943 р. був учасником новацького табору підпільного Пласту в Брюховичах коло Львова. 1945 р. в Західній Німеччині у Берхтесгадені формально вступив до Пласту як новак, опісля перейшов до юнацтва і склав Пластову Присягу. Переїхавши у 1949 р. до США, був пластуном далекого віддалення. Від 1957 р. належав до станиці Дітройт, іменованій розвідувачем та скобом, стає новацьким та юнацьким виховником, зв'язковий куреня юнаків, іменованій старшим пластуном поучником. У 1958 р. став членом Великого Племени «Лісові Чорти». В курені відзначений Золотим Арідником. Пластовий дух передав дітям та внукам, що продовжують тяглість Великої Гри.

Студіював медицину. Студії закінчив у 1962 р. та здобув спеціалізацію психіатра. В цій ділянці працював до кінця життя.

Покійний Міляс був визначним військовим службовцем, служив під час В'єтнамської війни як хірург батальйону в Кам Ранг Бей, де одержав медалю «Bronze Star». Також брав участь в операціях «Desert Shield» та «Desert Storm» в Іраку. Як найстарший віком вояк в історії американської армії здобув крила парашутиста «Airborne Wings». Одержав також відзначення «Meritorious Service Medal» та «Expert Field Medical Badge». 1996 року закінчив військову службу як підполковник Медичного корпусу.

У глибокому смутку залишив дружину Звениславу з дому Саяк, сина Ореста, дочку Андрею із мужем Іваном Біланюком і внуками Андрійком та Петрусиком, братів Віктора та Олександра і сестер Лідію Казевич та Світлану Кордубу з родинами. Ми втратили вірцевого мужа, батька, дідуся, брата, стрийка, вуйка і відданого пластуна та ревного українського патріота.

Вічна йому пам'ять!

св. п. Мирослава Цибрівська, з дому Бачинська (1914 — 2014)

Подруга Мирослава вступила в ряди Пласту до одного з гуртків пластунок-юначок у 1927 році в Дівочому інституті в Перемишлі. Хоч це були бурхливі й непевні політично часи, вона відчула себе готовою розпочати велику виховну життєву гру і урочисто заявила про свою відданість Богові й Україні, складаючи Пластову Присягу недалеко Стрілецької могили в Пикуличах.

Подруга Мирослава в 1930-их роках була багаторазовою учасницею таборів на Соколі — як юначка, інструкторка, виховниця та членка булав. Запізнавшись з активними молодими старшими пластунками з куреня «Ті, що греблі рвуть», вона вступила до куреня та стала «Греблею». І де б по світі не кидало її життя, чи посеред пластунів, чи в ширшій українській громаді вона назавжди лишилася вірною своїй пластовій обіцянці, щоб робити все, що в її силі, щоб бути вірною Богові й Україні, допомагати іншим і жити за Пластовим Законом.

Подруга Мирослава прожила майже 100 років. Вона свято вірила у світле майбутнє для свого народу, вірила, що правда, добро і краса переможуть, і для здійснення цього була готова прикласти усі свої зусилля.

Вічна їй пам'ять!

За курінь УПС «Ті, що греблі рвуть»
пл. сен. Христя Колос, Люта Габа

ст. пл. Юля Кокоячук

Однострій-трансформер: компактний і різноманітний

Для кожного пластуна однострій є ознакою приналежності до однієї спільноти, однієї родини, однієї організації. Пластовий одяг завжди створював почуття єдності, рівності та братерства між пластунами. Загальноприйнята методика виховання дітей та юнацтва з перших днів пластування прищеплює особливу повагу до однострою. А розміщення на одязі відзнак, здобутих після виконання системи проб, спонукає до гордості за свій однострій.

Ми намагаємось якомога краще вивчити вимоги правильника до однострою та відзнак і настільки звикаємо до власного однострою, що не можемо уявити його іншим. Але різноманітність пластової діяльності (свята, табори, мандрівки) та умов використання однострою (у приміщенні та просто неба, у місті та в лісі) вимагає багатофункціональності такого одягу. Одним із шляхів її досягнення є використання засобів трансформації елементів одягу. Наприклад, трансформація довгого рукава блузки (сорочки) в короткий і навпаки за допомогою пати з петлею та гудзика, трансформація шортів у штани (та навпаки) завдяки пристібанню і відстібанню нижньої частини штанів. Такі види трансформації однострою активно використовують скавти США та інших країн світу.

Щоб надати однострою більш святкового чи офіційного вигляду, можна використовувати комплект знімних комірів і манжетів білого кольору та оздоблених вишивкою. Оздоблені вишивкою манжети та комір можна використовувати також під час участі українських пластунів у міжнародних заходах, оскільки вишивка є яскравим елементом нашої національної культури. Крім того, для кожного куреня можна використовувати орнамент, найхарактерніший для місцевості, з якої походить курінь. Використання таких деталей впливає на вартість однострою несуттєво, водночас дозволяє

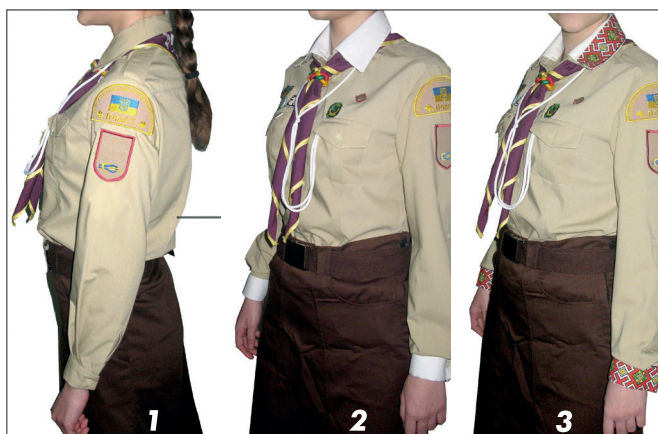
змінювати зовнішній вигляд цього одягу.

Як підтверджують результати опитування, що його провела авторка під час табору «Метаморфози» 2010 та на Дні Пластуна 2011 [2], 76 % пластунів задоволені власним одностроєм. Дівчата, в порівнянні з хлопцями, виявили більш критичну оцінку існуючого однострою та частіше пропонували власні варіанти відповіді. Крім основних складових частин однострою, більше половини опитаних юначок додатково хотіли б мати жилет, близько третини — шорти та штани. Третина опитаних юнаків вважають необхідним елементом однострою також жилет.

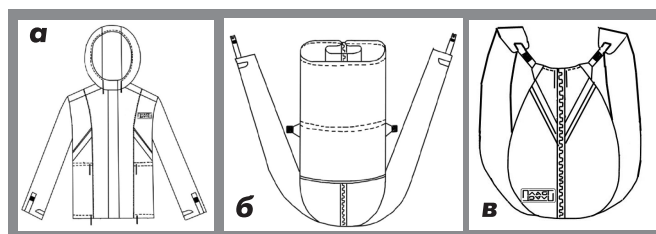
Серед власних варіантів відповіді учасники опитування найчастіше висловлювали бажання доповнити однострій дощовиком або курткою. І це не дивно з огляду на кліматичні умови та часту зміну погоди, особливо в гірській місцевості України. Очевидно, що для пластових заходів, які відбуваються за межами приміщення, необхідно подбати про наявність водонепроникного одягу (куртки, плаща чи дощовика). Згідно з Правильником про пластовий однострій та відзнаки [1], верхнім одягом вважаються додаткові частини однострою, а саме: гуцульський байбарак (для дівчат) та вітрівка, дощовик або пончо.

За відсутності опадів такий одяг потрібно нести в руках, а це обмежує рухи, спричиняє втому та сповільнює ходу. Одним із варіантів уникнення таких незручностей і розширення функціональних можливостей куртки може бути використання виробу-трансформера — куртки-наплечника [3]. Такий одяг призначений виконувати роль куртки-дощовика, а завдяки трансформуванню в наплечник — служити для зберігання дрібних речей.

Зовнішній вигляд куртки-рюкзака: а) перед трансформацією (вигляд спереду); б) під час транс-

1 — блузка без знімних манжет, 2 — блузка зі знімними манжетами білого кольору, 3 — блузка зі знімними манжетами, оздобленими вишивкою

формації куртки в рюкзак; в) після трансформації в рюкзак; г) емблема

Для утворення наплечника з куртки потрібно виконати лише декілька нескладних дій. Зменшення об'єму рюкзака відбувається завдяки застібанню частин застібки на тасьму-блискавку, розміщену в рельєфних швах куртки та затягування куліски по лінії талії куртки і вкладання нижньої частини куртки

всередину рюкзака. Затягування хлястиків у нижній частині рукавів дозволяє зменшити ширину низу рукавів і утворити з них лямки рюкзака. Кінцевим етапом утворення рюкзака є з'єднання частин застібки-фастекса, розміщеного в отворі бічного шва куртки, з частинами, прикріпленими до рукава, за допомогою тасьми.

Важливим є те, що кишені виробу зберігають свою функцію як у куртці, так і в рюкзаку, що дозволяє зберігати дрібні речі та не виймати їх з ки-

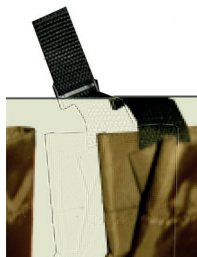
шеней, а також шнурок зі світловідбивною ниткою, розміщений по краю капюшона, лінії талії та низу куртки. Ці елементи роблять куртку-рюкзак значно помітнішою в темну частину доби.

Для надання куртці-рюкзаку інформативності, емблема з написом «Пласт» розроблена таким чином, що його зручно читати і на куртці, і на рюкзаку, хоча при трансформації виріб перевертається на 180°. Завдяки прямому силуету, строгості форми, кольоровому вирішенню та функціональності всіх

Зменшення об'єму куртки

Підготовка хлястиків

Утворення рюкзака

шень куртки при трансформуванні її в рюкзак і на-
впаки [3].

Підвищення захисних властивостей куртки-рюкзака, зокрема водонепроникності, досягнуто завдяки використанню плащової тканини з водонепроникним покриттям, проклеюванню швів виробу спеціальним матеріалом, наявності клапану та листочок, що закривають центральну застібку та вхід у кишеню. Комфортний мікроклімат для організму створюється завдяки розміщенню під рукавами вентиляційних отворів у вигляді блочків та використанню для підкладки сітчастої тканини [2].

З метою підвищення безпеки у куртці-рюкзаку використана тасьма зі світловідбивного матеріалу, що розміщена у верхній частині спинки і на листочці

елементів, куртка-рюкзак зберігає композиційну стильову єдність з одностроєм [2].

Пропозиції, які розглянуті в цій статті, перебувають сьогодні на стадії проекту, тому мають дискусійний характер і не є обов'язковими чи рекомендованими пластовими Правильниками. Але не варто забувати, що всі нововведення починаються з ідеї. І напрямків для втілення ідей щодо удосконалення однострою сьогодні залишається чимало: використання новітніх матеріалів з підвищеними гігієнічними, антимікробними властивостями, захистом від УФ-випромінювання, проектування спідниць-шортів, розроблення взуття, головних уборів та ін.

Отже, все тільки починається...

Література

1. Правильник про пластовий однострій і відзнаки. Частина перша. Пластовий однострій. Зі змінами до 15 Зборів КУПО — 1975. — 23 с.
2. Кокорячук Ю. Б. Розроблення методу проектування дитячого форменого одягу для громадських організацій: дис. ...канд. техн. наук: 05.18.19. — Хмельницький, 2013. — 248 с.
3. Пат. № 73745, МПК А41D15/00. — Куртка-рюкзак / Ю. Б. Кокорячук, О. М. Троян, А. М. Ковальчук, Л. В. Краснюк; заявник і власник патенту — Хмельницький націон. ун-т. — № 201202450; Заявл. 1.03.2012; Опубл. 10.10.2012, Бюл. № 19.

Музей-архів Пластового руху рекомендує

Українські часописи Львова 1848—1939 рр.: Історико-бібліографічне дослідження: У 3-х т.

Тритомник «Українські часописи Львова» вийшов у львівському видавництві «Світ» у 2001—2003 роках. Його авторами є працівники Науково-дослідного центру періодики Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України проф. Мирослав Романюк (зараз директор бібліотеки, член-кореспондент Національної академії наук України) і старший науковий співробітник Марія Галушко. Спираючись на бібліографічні праці різних часів («Галицько-руська бібліографія» І. Левицького, «Бібліографія української преси» В. Ігнатієнка, «Історія української преси» А. Животка та інші) та каталоги Наукової бібліотеки ім. В. Стефаника, автори зібрали ґрунтовний реєстр періодичних і серійних видань, що виходили у Львові у 1848—1939 роках. Кожен том містить розлогу аналітичну статтю, що присвячена окремій добі в історії львівської журналістики. Основний розділ книги — це повний бібліографічний опис і розширені анотації видань, розташованих у хронологічному порядку. Наприкінці кожного тому подано бібліографію і покажчики: покажчик друкарень Львова; іменний покажчик редакторів, друкарів та видавців; алфавітний і хронологічний покажчики часописів.

Описані видання зберігаються здебільшого у Науковій бібліотеці ім. В. Стефаника, а також у Науковій бібліотеці Львівського національного університету, Науково-довідкових бібліотеках Центрального державного історичного архіву України у Львові і Центрального державного архіву вищих органів влади та управління в Києві. Деякі видання упорядникам не вдалося відшукати, тому інформація про їх існування подана на підставі бібліографічних описів.

Бібліографічна стаття побудована таким чином: на початку наводиться назва видання, його підзаголовок (правописом оригіналу), періодичність, дата появи першого числа, редактори, місце видання, роки випуску, видавництво, друкарня, адреса редакції та адміністрації, кількість випущених річників і номерів, а також формат, наклад, обсяг та умови передплати. Окремо вказується, які саме числа наявні в фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника та інших книгосховищах. Після розширеної анотації вказуються джерела інформації про часопис та відсилки на архівні фонди.

Дослідникові історії Пласту цікаво буде ознайомитися з описами пластових видань, що представлені у другому (1901—1919) і третьому (1920—1939) томах.

У другому томі знаходимо видання, які присвячували Пластові окремі статті чи сторінки («Вісті з Запорожжя», «Січові вісті», «Ілюстрована Україна»), а також перше самостійне видання — «Пластовий табір» (1914), що фактично було додатком до «Вістей з Запорожжя», але вважалося офіційним Пласту. Слід зазначити, що укладачі не врахували перших чисел «Пластового табору», що їх рукописно видавали пластуни учительської семінарії 1913 року. У цьому ж томі є повоєнний часопис «Пластова стежа», редагований членами 2 гуртка 1 чети 1 сотні полку ім. П. Конашевича-Сагайдачного.

Абсолютна більшість пластових часописів описана у першій книзі третього тому видання. Тут знаходимо офіційні видання: «Молоде життя», «Урядові вісти Верховної Пластової Команди», «Пластовий провід», серію «Записки українського пластуна» («Пластовий впоряд» 1922 року і невиявлені випуски 1927 року); сатиричний часопис для пластової молоді «Єринії»; гурткові видання: «Розвідчик» 1-го гуртка 3 сотні; «Пес» гуртка «Пса» 1 полку ім. П. Конашевича-Сагайдачного, «Дубовий листок» гуртка «Вовк» того ж куреня, «Віник» і «Багаття» 7-го полку ім. князя Льва, «Ватра» 4-го полку ім. Б. Хмельницького, «Пластова зірка» 50-го куреня ім. О. Вахнянина; однодівки «Зоря» (золочівського пластового коша), «Ті, що греблі рвуть» (однойменного куреня); старшопластунські часописи «Довкруги пластових справ», «В дорогу» 1923 року (не виявлені), «В дорогу» 1927 року. З видань жіночих пластових куренів укладачі виявили тільки часопис «Люмен» гуртка «Ластівка» 2-го куреня ім. М. Борецької.

В другій книзі третього тому з власне пластових видань є лише «Пластовий шлях», який з відомих причин виходив лише у 1930 році. Але можна довідатись і про часописи, що їх редагували пластуни після заборони організації: «Вогні», «Малі друзі», «Дорога» та інші.

Варто зазначити, що на описаному тритомнику укладачі не зупинились: невдовзі побачили світ «Українські часописи Тернополя і Тернопільщини, 1886—1944 рр.», «Українські часописи Станіслава (1879—1944 рр.)», а зрештою почало виходити багатотомне видання «Енциклопедія української періодики».

Нагадуємо читачам «Пластового шляху», що з книгами, поданими в рубриці «Музей-архів Пластового руху рекомендує», можна ознайомитися у бібліотеці Музею у Львові.

Ольга Свідзинська

Печатки пластових відділів у Калуші

За даними голови Верховної Пластової Команди у Львові Северина Левицького (псевда «Сірий Лев», «Шерш»), у 1920-х роках в Калуші діяли два курені Уладу Українських Пластунів Юнаків. Перший, 35 курінь імені скавтамастра Сте-

пана Тисовського, об'єднував ремісничу молодь (хлопців), другий — 39 курінь імені Марії Загірної — міську молодь (дівчат). Документи Центрального державного історичного архіву України у Львові підтверджують існування у Калуші цих куренів, а також 3-го самостійного пластового гуртка Уладу Українських Старших Пластунів імені полковника Дмитра Вітовського. До створення та поширення ідей Пласту в Калуші великих зусиль доклав Филімон Біленький.

Серед документів ЦДІА України у Львові вдалося віднайти три різні відтиски печатки 35 куреня імені скавтамастра Степана Тисовського, по одному — 39 куреня імені Марії Загірної та 3-го самостійного пластового гуртка УУСП імені полковника Дмитра Вітовського. На усіх п'яти печатках міститься зображення пластової емблеми — Тризуба і трипелюсткової лілеї, мистецьки сплетених в одну гармонійну цілість.

Подано опис та зображення печаток.

1) Матеріал: зелене, фіолетове, червоне чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 36x40 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: XXXV. Пластовий Курінь ім. Степана Тисовського в Калуші. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 20.01.1924 р. — 10.03.1930 р.

2) Матеріал: зелене чорнило.

Форма: кругла.

Розмір: 35 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: КУРІНЬ УПУ ім. СКАВТМ. СТ. ТИСОВСЬКОГО в КАЛУШІ. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 6.05.1930 р.

3) Матеріал: червоне чорнило.

Форма: прямокутна.

Розмір: 12x15,5 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: відсутня.

Датування: 31.03.1929 р.

4) Матеріал: зелене, фіолетове чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 35x40 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: XXXIX. Пластовий Курінь ім. Марії Загірної в Калуші. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 7.04.1926 р. — січень 1930 р.

5) Матеріал: червоне чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 34x44 мм.

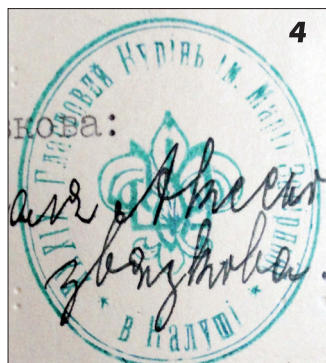
Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: 3. Самост. Пл. гурток У. У. С. П. ім. Полк. Дм. Вітовського. Текст розділений зірочкою.

Датування: 30.09.1926 р. — 13.10.1926 р.

Подальші дослідження полягають у віднайденні нових документів з відтисками, а також матриць печаток, що дасть можливість точніше встановити час функціонування, авторство та інші особливості печаток пластових відділів у Калуші.

Автор висловлює особливу подяку директорці ЦДІА України у Львові п. Діані Пельц за сприяння у пошуку й копіюванні матеріалів.

Шановні читачі журналу «Пластовий шлях»!

Наше видання, попри різноманітні труднощі, протягом цього року таки подолає усі перепони і в подальшому знову виходитиме у світ вчасно. Сьогодні маємо усі передумови, щоб про це говорити. Звісно, виконання такого завдання потребує багато праці від колективу редакції, але бажання вийти на належний рівень допоможе досягнути цей результат. Разом з тим, зусиль творчого колективу редакції на цій дорозі є недостатньо.

Зараз просимо повірити у бажання редакції зробити ПШ не лише вчасним, а й цікавим з огляду на зміст та фотоматеріал виданням, яке об'єднає широку читачку аудиторію. Тому саме тепер з метою ефективнішої діяльності адміністрації ПШ як цього, так і вже наступного року, робимо пригадку про те, що згідно з рішенням 18-х Зборів Конференції Українських Пластових Організацій кожен старший пластун і сеньйор мають за обов'язок передплатувати «Пластовий шлях».

Ми розуміємо, що дотеперішня спізнена поява видання викликає деякі сумніви у читача. Та все ж закликаємо в цей непростий для редакції час підтримати єдиний журнал пластового середовища.

Ми ж докладемо усіх необхідних зусиль, щоб повернути вашу довіру до журналу і покращити його якість. Такі намагання потребують спільних зусиль як пластових журналістів, адміністрації, так і шанувальників видання.

Фінансова складова є важливим фактором розвитку журналу, тому закликаємо передплатувати журнал. Кошти передплати мали б бути включені до пластової вкладки та передані до адміністрації «Пластового шляху». З переданням коштів на передплату слід подавати й точну адресу передплатника та повідомляти адміністрацію в разі її зміни.

Позитивний приклад — це читачі з Канади, які дотримуються прийнятого Зборами КУПО рішення. Закликаємо пластове товариство й інших країв до цього.

Будь-які питання у справі передплати (кошти, зміна адреси тощо) просимо узгоджувати з адміністрацією журналу

в діаспорі — через пл. сен. Мирона Баб'юка, СМ (поштова адреса: 737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA; e-адреса: printmyron@gmail.com; тел.: 585-872-4263);

в Україні — через пл. сен. В'ячеслава Стебницького, V (поштова адреса: аб. скр. 65, м. Львів, 79000, Україна; e-адреса: vmsteb.plsh@gmail.com; тел.: 050-5013573).

Тільки спільними зусиллями журнал думки та інформації «Пластовий шлях» ставатиме улюбленим періодиком для широкого кола членів нашої організації в усіх краях, в яких діє Український Пласт.

Адміністрація журналу

Дорогі читачі!

В числі 1 (177) «Пластового шляху» за 2014 рік у статті «Українське лінивство» (с. 11) вкралася помилка, а саме, твердилося, що 2006 року в місті Нью-Йорк тільки 4 % українців вступили в університети.

Насправді, з тих, що приїхали в Америку до 1990 р., у 2006 р. 44 % студіювали в університетах (це включає студентів на бакалавраті, магістратурі і на доктораті). З тих, що народилися в Америці, 51 % осіб українського походження студіювали в університетах. Крім повищених цифр, в обох категоріях в середньому близько 20 % студіювали ще в 1-3 річних «коледжах». Дані подано за статистикою Олега Воловини і Василя Лопуха, опублікованою в «Ukrainian Weekly» за 5 вересня 2011 року.

Редакція

1914 – 2014

100 років від створення Леґіону Українських Січових Стрільців

Слава Україні! Слава Героям!

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову платню.

На сторінці 2 використано фотографії з фондів Центрального державного історичного архіву України у м. Львові

На першій сторінці обкладинки: бунчужний ст. пл. Назар Домбровецький, СМ, і комендант ст. пл. скоб Володимир Посівнич, СМ, під час підняття прапора на Окружному виховно-вишкільному таборі Львівської округи «Тінь лісу», липень 2014
Фото Т. Щепаняка

На третій сторінці обкладинки використано зображення з листівки роботи поручника УСС Юліана Буцманюка

На останній сторінці обкладинки: флокси в карпатському селі
Фото В. Стебницького

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ PLASTOVY SHLIACH

ч. 2 (178) 2014

Реєстраційне свідоцтво KB №2821 від 12.12.1996

Виходить щоквартально

Редакція

Головний редактор

пл. сен. Юрій Леськів

Співредактори

пл. сен. Любомир Онишкевич

пл. сен. Лариса Онишкевич

Технічний редактор

пл. сен. В'ячеслав Стебницький

Мовний редактор

пл. сен. Ольга Свідзинська

Член редакції

к. і. н. Андрій Сова

Адміністратор

пл. сен. Мирон Баб'юк

Адміністратор в Україні

пл. сен. В'ячеслав Стебницький

Коректор

пл. сен. Ольга Свідзинська

Дизайн

пл. сен. В'ячеслав Стебницький

Верстка

пл. сен. Юрко Гарматій

Адреси для листів

в діаспорі

L. Onyshkevych

5842 Wyndham Circle N., #105

Columbia, MD 21044

410-740-1323

e-mail: onyshlub@aol.com

в Україні

В'ячеслав Стебницький

а/с 65 Львів, 79000

тел. 050 501 3573

e-mail: vmsteb.plsh@gmail.com

Адреси адміністрації

в діаспорі

Plastovy Shliakh

Myron Babiuk

737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA

585-872-4263; printmyron@gmail.com

в Україні

В'ячеслав Стебницький

а/с 65, Львів, 79000, Україна

vmsteb.plsh@gmail.com

© Видає Головна Пластова Булава,
відповідальний пл. сен. Юрій Леськів

© Пластове видавництво в Україні

© «Пластовий шлях»

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційною позицією організації Пласт.

Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливі.

Використання матеріалів, в тому числі ілюстрацій, дозволене за умови посилання на журнал «Пластовий шлях».

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ – ЦЕ БАГАТО
ЦІКАВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ЖИТТЯ ПЛАСТУ
ЯК В УКРАЇНІ, ТАК І ЗА ЇЇ МЕЖАМИ

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Пластовий шлях, а/с 65, Головна пошта, Львів, 79000, Україна
Plastovy Shliakh 737 Ulana Lane Webster, NY 14580-9164, USA